HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ 24 EKİM 1996 PERŞEMBE SAYI:25 FİYATI: 70.000.TL. (kdv dahil)

ÖKÜZ

hepinizi birden döverim uleeeeeeeen

Şanar Yurdatapan tutuklandı

Ankara DGM, MED TV'de yayımlanan 'Kurşunkalem' programı müzikleri'nde ve bazı röportajlarında, 'bölücülük propagandası yaptığı' gerekçesiyle Yurdatapan tutuklandı

ANKARA - Ankara DGM, MED TV'de yayınlanan "Kurşunkalem" adlı programının müziklerinde ve yine aynı televizyonda yayımlanan röportajlarında, "bölücülük propagandası yaptığı" iddiasıyla Şanar Yurdatapan'ın tutuklanmasını kararlaştırdı.

Yurdatapan, Ankara DGM'nin talimatı üzerine 15 Ekim'de İstanbul'da gözaltına alınarak Ankara'ya gönderilmiş, burada DGM'ye dün sabah saatlerinde getirilen Yurdatapan'ın savcılık sorgu-

Oya Gökbayrak'a komplo düzenlendi'

Kürkçü ve Haber gazeteciye kelepçe, 7 arakolu dava takipte

Ölüm Kuşu'na 1 yıla mahkûm

İstanbul - Haftalık Leman dergisi Leman Sorumlu Müdürü Esendemir, bir yazının dolayı 1 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Beyoğlu 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, 7 Ocak 1996 tarih ve 217 sayılı Leman dergisinin kapağında bulunan "Cezaevleri Ölüm Kuşuyor" başlıklı yazısı nedeniyle hakkında, "devletin manevi şahsiyetini ve devletin askeri kuvvetlerine hakaret etmek" suçundan yargılananan Kutlu Esendemir, 1 yıl hapis cezasına mahkum oldu. Ancak mahkeme, Esendemir'in sağlık halini göz önüne alarak cezayı 10 ay hapse indirip, 5 yıl süreyle erteledi. (sha)

Haber gazetesi Yazı İşleri Müdürü Ahmet Akkuş ve yazar Ali Güneş, yaptıkları bir haberin başlığından dolayı ceza almıştı.

Görmüş polisler tarafından Ayvalık'taki evinden alınarak önceki gün Ayvalık Ağır Ceza Mahkemesi'ne çıkarılan Görmüş, 1995 Ağustos ayında yayınlanan Aktüel dergisinin 128. sayısında çıkan bir röportaj nedeniyle Terörle Mücadele Yasası'nın 6/2. maddesinden yargılanmış ve 10 ay hapis cezası almıştı. Görmüş'ün ceza almasına neden olan röportaj Aydın Menderes Üniversitesi öğrencilerinden Ayşe Düzkan'ın Aktüel dergisi için Polat Çelik ile yaptığı Kürt Sorunu üzerine yapılmış, Tan'ın "PKK Türkiye'nin partisidir" sözleri başlıkta yer almıştı. Tan röportajın yer aldığı

HABER MERKEZİ- Human Rights Watch Arms Projet 1995 yılında açıkladıkları "Türkiye'de Silah Transferleri ve Türkiye'de Savaş Yasaları İhlalleri" başlıklı raporu Türkçe'ye çevirerek yayınladıkları için Ayşenur Zarakolu ve Ertuğrul Kürkçü hakkında dava açılmasını sert bir şekilde kınandı. Human Rights Watch Arms Projeci Müdürü Joost Hillermann tarafından dava ile ilgili yapılan açıklamada, davanın yakından takip edileceğini belirterek, Türk Hükümeti Zarakolu'nun suçlamaları geri almava çağ-

Güneydoğu'ya para dayanmıyor

Milletvekillerinin incelemesinden önce sınır bölgelerinde tarama yapan askerler, "Satın almak istediğimiz araç gereç için parasal destek sağlayın. Biz gerisini hallederiz" dediler.

Sayıca yetersiz olan termal kameralardan her biri düz arazide 8 kilometre

Milletvekillerinden önce sınır bölgelerinde askerler tarafından son bir tarama yapılarak ihtiyaç listesi belirlendi. Askerler, milletvekillerinden termal kamera, insansız uçak, yeni karakollar ve sınır bölgelerine yol yapılması için parasal destek sağlayın. Biz gerisini hallederiz" dediler.

Sayıca yetersiz olan termal kameralardan her biri düz arazide 8 kilometre

Türkiye'nin elinde bir sistem bulunuyor. Her sisteme bağlı en fazla 6 insansız uçak kullanılabiliyor. İnsansız uçaklar 48 saat süreyle havada kalabilmekte ihtiyacı da zaman insansız uçaklardaki ısıya duyarlı kameralar, PKK'lıların yerlerini anında saptayıp kumanda merkezine iletiyor.

PKK'nın zaman zaman araziye mayın döşemesinin asker kaybına yol açtığı, bunun önlenmesi için en etkili yöntemin sınır bölgesinde yol yapmak olduğu belirtiliyor.

Askerlerin yoğun taleplerinden biri de sınır bölgelerine yeni karakollar kurulması. Karakolların sayıca yetersiz olduğu, bazılarının da saldırıya karşı savunma yapabilecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği belirtiliyor.

Daha önce kaçakçılığa karşı tedbir olarak düşünülen ve vadilere konuşlandırılan insansız uçakların, tepelere taşınması isteniyor. Bazı karakolların da telefon ihtiyacı var.

Bazı sınır bölgelerine kurulan çelik üstüvane tellerin PKK'lılar tarafından 7 saniyede geçildiği, kış döneminde de bu tellerin kar altında kalarak etkisiz hale geldiği milletvekillerine anlatıldı.

Bazı sınır bölgelerinde 1950'lerde döşenen mayınların yerleri bilinmediği için askerlerin takip sırasında bu bölgelerde güçlük çektiği belirtiliyor. Bazı zaman askerlerin bu mayınları patlatması sonucu yaralandığına dikkat çekiliyor.

Kilis-Şanlıurfa-Mardin sınır hattı ve İran sınırındaki incelemelere RP'li komisyon başkanı Hanefi Demirkol, komisyon sözcüsü DSP'li Ali İhksoy v

ÖZÜR Arkadaşlarımız, Akıl Fikir, Dostluk Barış, Özgürlük Dayanışma, Huzur Kardeşlik, yıllık düşünce suçu cezalarına çarptırıldıklarından yazılarına bir süre ara veriyoruz.

Akşamsefası

ORHAN PAMUK

OKULA GİTMEYECEĞİM

Okula gitmeyeceğim. Çünkü çok uykum var. Üşüyorum. Okulda kimse beni sevmiyor.

Okula gitmeyeceğim. Çünkü orada iki çocuk var. Benden büyükler. Benden daha kuvvetliler. Ben yanlarından geçerken ellerini açıyorlar, böyle yolumu kesiyorlar. Korkuyorum.

Korkuyorum, okula gitmeyeceğim. Okulda vakit bir türlü geçmiyor. Her şey dışarıda kalıyor. Okulun kapısının dışında.

Evdeki odam mesela. Sonra annem, babam, oyuncaklarım, balkondaki kuşlar. Okulda onları düşünürken ağlamak istiyorum. Pencereden dışarı bakıyorum. Dışarıda, gökte bulut var.

Okula gitmeyeceğim. Çünkü orada hiçbir şeyi sevmiyorum.

Geçen gün bir ağaç resmi yaptım. Öğretmen 'çok ağaç olmuş, aferin' dedi. Bir tane daha yaptım. Bunun da yaprakları yoktu.

Sonra onlardan bir tanesi geldi, benimle alay etti.

Okula gitmeyeceğim. Akşam yatarken ertesi gün okula gideceğimi düşününce canım sıkılıyor. Diyorum ki: Okula gitmeyeceğim. Diyorlar ki: Hiç olur mu! Herkes okula gider.

Herkes mi? Herkes gitsin o zaman. Ben evde kalsam ne olur? Zaten dün gitmiştim. Yarın gitmeyeyim, öbür gün giderim.

Evde yatağımda olsaydım. Ya da odada. Kendi başıma. Şu okulda olmasaydım da nerede olursam olsaydım.

Okula gitmeyeceğim, hastayım. Görmüyor musunuz, okul deyince midem bulanıyor, karnım ağrıyor, o sütü bile içemiyorum.

Süt içmeyeceğim, hiçbir şey yemeyeceğim, okula da gitmeyeceğim. Çok üzülüyorum. Kimse beni sevmiyor. Okulda o iki çocuk var. Ellerini açıp benim yolumu kesiyorlar.

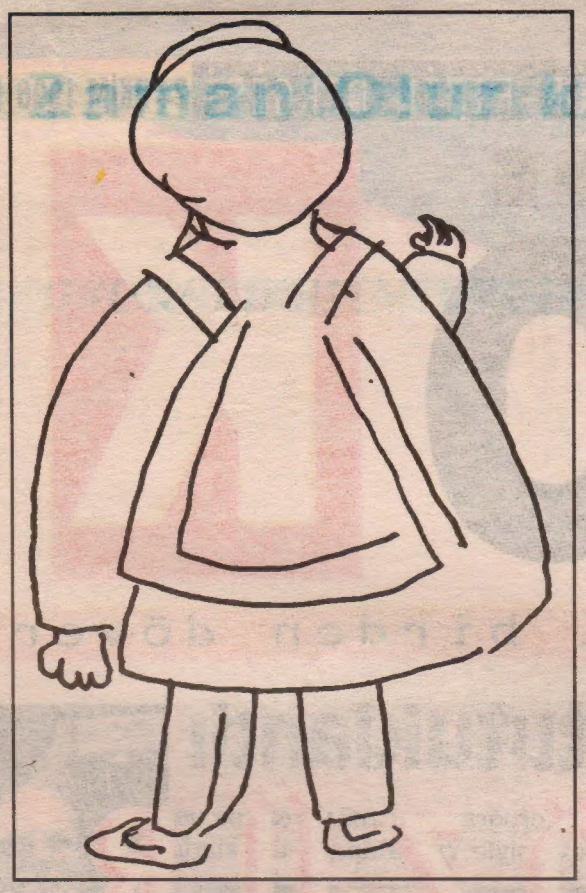

Öğretmene gittim. Öğretmen, 'peşimden niye geliyorsun?' dedi. Sana bir şey söyleyeyim mi, ama kızmayacaksın. Ben hep öğretmenin peşinden gidiyorum, öğretmen de 'benim peşimi bırak' diyor.

Artık okula gitmeyeceğim. Neden mi? Çünkü okula gitmek istemiyorum da ondan.

Teneffüs olunca bahçeye de çıkmak istemiyorum. Tam herkes beni unutmuşken teneffüs oluyor. O zaman her şey birbirine karışıyor, herkes koşuyor.

Öğretmen bana kötü bakıyor, güzel de değil. Okula gitmek istemiyorum. Beni seven o çocuk var, bir tek o iyi bakıyor. Kimseye söyleme ama, ben de o çocuğu sevmiyorum.

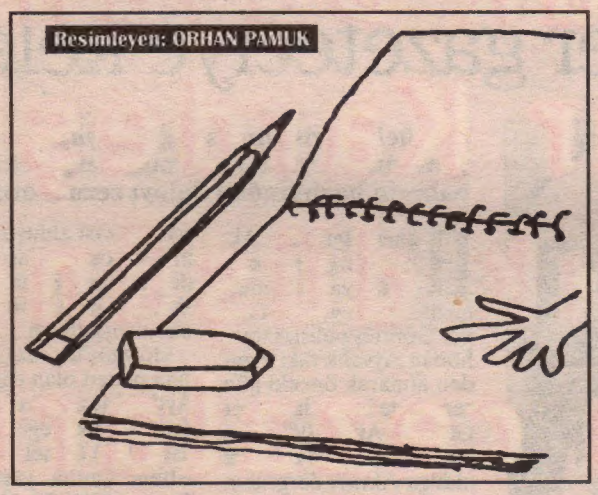

Oturduğum yerde öyle duruyorum. Kendimi çok yalnız hissediyorum. Gözlerimden yaşlar akıyor. Okulu hiç sevmiyorum.

Okula gitmek istemiyorum, diyorum. Sonra sabah oluyor ve okula götürüyorlar beni. Hiç gülemiyorum, önüme bakıyorum, ağlamak istiyorum. Sırtımda askerler gibi koca bir çanta, yokuş yukarı çıkıyorum, gözüm yokuşu çıkan küçük ayaklarımda. Her şey çok ağır, sırtımdaki torba, midemdeki sıcak süt. Ağlamak istiyorum.

Okula giriyorum. Bahçe kapısı demir ve kara, kapanıyor. Anne bak ben içerde kaldım, ağlıyorum.

Sonra sınıfa gidip oturuyorum. Dışardaki bulut olmak istiyorum.

Kalem, defter, silgi; kahrolsun hepsi!

NE VAR

✔ Gözaltında öldürülen gazeteci Metin Göktepe ile ilgili dava Aydın'da Atatürk Spor Salonu'nda sanıklar katılmaksızın görüldü!.

✔ Yargıtay 8. Ceza Dairesi Yaşar Kemal'in temyiz başvurusunu karara bağlayarak "düşünce suçu" cezasını onadı!.

✔ İnsan Hakları Derneği Başkanı Akın Birdal, Eylül ayı içinde 33 kişinin yargısız infaz, gözaltı ve işkence sonucu yaşamını yitirdiğini bildirdi!.

✔ Barış savunucusu Şanar Yurdatapan tutuklandı!.

✔ Uyuşturucu kullanımı nedeniyle son bir yılda 47 kişinin öldüğü belirlenmiş!.

✔ Yerli sinemanın karakter oyuncularında Nuri Alço'nun kafasında şişe kırmışlar!.

✔ Kenan Erçetingöz kalçasından vuruldu!

✔ Cahit Sıtkı Tarancı, ölümünün 40. yılında anıldı!.

✔ Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Klerides'in kızıyla aşk yaşadığı dedikoduları yayılan Kıbrıslı Türk Niyazi Kızılyürek; "Aşk ulusal değil, özeldir" dedi!.

✔ Spor Medya Tellallarından İlker Yasin ve Şansal Büyüka vaktiyle ağızlarına geleni ardlarına bırakmadıkları kanallara transfer oldular (Maraba Paracebe)

✔ İnterpol kırmızı bültenle 906 Türk'ü arıyormuş!.

✔ 26 Ekim Uluslararası Kayıplar Günü'nde Cumartesi Anneleri'yle dayanışma için Avustralya'da Galatasaray'daki oturma eyleminin aynısı yapılacak!.

✔ Katil Doğanlar ve Trainspotting filmlerinin müzik kasetleri çıktı!.

✔ Yeni bir sinema dergisi: Klaket!. İsteyenler 245 60 74 nolu telefona ve 245 60 75 no'lu fax'a başvurabilirler!.

✔ Tüyap İstanbul Kitap Fuarı'nın bu yılki ana teması Edebiyatta Aşk, onur konuğu da Peride Celal olacak!.

✔ Neyzen Tevfik, ölüm yıldönümü olan 26 Ekim'de Samsun'un Bafra ilçesine bağlı Kolay kasabasında bir kültür şenliğiyle anılacak!

✔ Atmosferdeki rutubet sıcaklık derecesinin suça teşvik ettiği öne sürülüyor!.

✔ 37 aydın ve sanatçı'nın diri diri yakıldığı Sivas Madımak Oteli sessiz sedasız yeniden açıldı!.

✔ Son filmi Mektup'un çekimlerini bitiren yönetmen Ali Özgentürk Radikal'deki röportajında "sinemayı romana uyarlamaya çalıştım" dedi!. Gazetede röportajla aynı sayfada yanyana olan "böyle buyurdu" köşesinde ise Andrei Konchalovski şöyle diyor: "Gerçek sinemacılar, söze çevrilemeyecek film yaparlar."

✔ Yetim, öksüz, sakat, sokak çocuklarının ve çocukluğumuzun romancısı Kemalettin Tuğcu 94 yaşında öldü!?

✔ Movieline Dergisi'ne göre Hollywood'un en iyi aktörleri şöyle sıralanıyor: Daniel Day-Lewis, Jeff Bridges, Morgan Foreman, Gary Oldman, Denzel Washington, Sean Penn, Jack Nicholson, Johnny Deep..

✔ Emir Kusturica Balkan Film Başkanı oldu!.

✔ Çevreci avukatlar, Erbakan, Çiller ve 32 bakan hakkında termik santraller nedeniyle suç duyurusunda bulundular!.

✔ Tiyatro ve sinema sanatçısı Muazzez Kurdoğlu öldü!.

✔ Kablolu TV izleyen abone sayısının 485 bin olduğu öğrenildi!.

✔ Yazar Adalet Ağaoğlu, hamamböcekleri yüzünden tedavi gördüğü hastaneden ayrılıp The Marmara Oteli'ne yerleşmiş!.

✔ Dünyada 800 milyon kişi açmış!.

✔ Lou Reed: "Siz siz olun sakın adı 'Annenizin Mutfağı' olan bir yerde yemek yemeye kalkmayın. Unutmayın, sözcükler anlamlarından çok şey yitirdi artık."

✔ Türkiye Seyahat Acentaları Birliği ve Turizm Bakanlığı'nın yaptığı bir araştırmaya göre: Türkiye'de 8 milyon 350 bin kişi tatile çıkıyormuş!.. Bunların yüzde 71,5'inin tatili aile ziyareti şeklindeymiş!. En çok tatile ise Edirneliler çıkıyormuş!.

✔ Afrika'nın 3,5 milyon nüfuslu ülkesi Sierra Leone'li gazeteci Muhammed Bangura işkence yüzünden ülkesinden kaçarak Türkiye'ye sığınmış!.

✔ Avrupa Konseyi'nin bu yıl yaptırdığı nüfus araştırmasına göre Avrupa ülkeleri arasında nüfusu en hızlı artan ve bebek ölümlerinin en yoğun yaşandığı ülke Türkiye'ymiş!.

✔ Çillerler, malvarlıklarına malvarlığı katıyorlar!.

✔ Türkiye Diyanet Vakfı, camilerdeki ayak ve ter kokularını önlemek amacıyla "Mekke Esintisi" adlı bir parfüm üretti!.

✔ Orta direk çökmüş, zenginler servetlerini katlamış, vatandaş da okuldan gelmiş hani bana hani bana demiş!.

✔ Arkadaşlarımız Devrim Sevimay ve Musa'nın Teybi Öküz'den habersiz nişanlandılar. Ne diyelim bir kasette kocakarısınlar!

✔ Mimus Kültür ve Sanat Oluşumu, Çetin Akcan'ın yönettiği Yavru Kuşlar isimli oyunla Şişli Gazanfer Özcan Tiyatrosu'nda perde açtı. Salı, Çarşamba, 21:00, Cumartesi 18:00'de izlenebilir!

✔ Arkadaşımız Haydar Ergülen'le İdil Akoğlu belki de evlendiler. Belki de mutluluklar!

NE YOK

Akşamsefası

...Musa Kart

Refah iktidarında barış ve demokrasi savunucuları üzerindeki baskılar giderek artıyor...

BENİM ERMENİ ARKADAŞIM

Altay Martı

İlk rakıyı birlikte içtik. Aşık olduğumuz kızların peşine birlikte düştük. Kavgalara, oyunlara birlikte daldık. Bizim dini bayramlarımızda da, onların dini bayramları ya da özel günlerinde de biraraya gelirdik.

Yüzyıllarını fetih ve talanla geçirmiş, onlarca sadrazam ve vezirin kellesini koparmış, cariyelerini-karılarını genellikle Avrupa'dan seçmiş, iktidar için kardeş öldürülmesini bile kanunlaştırmış, sarayda hem kadın, hem oğlan haremi kurmuş ve asırlarca halkının ruh ve iradesini çalarak onları kullaştırmış padişahların ve hedonizmi neredeyse kutsallaştıran bir imparatorluğun artığı olan ve 10. yüzyılda İslâm'ı kabul ettikten sonra müslümanlığı handiyse sunnilikle eş gören bu toplum herkesi kucaklayabilecek, herkesin kendince yeşereceği ve birçok şey katacağı bu diyarda, ara sıra kendi Alevileri'ne bile dünyayı zindan ederken benim Ermeni arkadaşım nasıl barınabilirdi ki bu topraklarda?

Birbirimizi bulduğumuzda çok çocuktuk henüz. Ortaokulda aynı sınıftaydık. Bal rengi gözleri esmer yüzüne bir nakış gibi işlenmişti. Sesi, hayatımda duyduğum en yumuşak insan sesiydi; yıllarca birbirimizin kulaklarına doldu seslerimiz.

Arap, Kürt, Bulgaristan göçmeni, Zaza'dan sonra bir de Ermeni arkadaşım vardı artık. Sevgili Diyarbakırımız'ın hepimize sunduğu, hepimize öğrettiği dostluğu, sevecenliği yüceltiyor, arkadaşlığımızı hiç yormuyor ve kendimizce mükemmel ilişkiler yaşıyorduk. Şiir, mizah, tiyatro, edebiyat! Yıkıcılığa, kötülüğe, ilkelliğe, kaba-sabalığa karşı dururken, başımız dara düştüğünde, elimizin altında hep kitaplar olurdu; ilk gençliğimize neşe, birikim, duygu sindi.

Mağak'ın, benim Ermeni arkadaşımın, bizden farklı bir yönü vardı. Müzik! Çalınca bir nota defterine bütün Türk sanat müziği şarkılarını geçirir ve bizi her yakaladığı yerde o çok da iyi olmayan sesiyle esir alır, arka arkaya şarkılar okurdu. Kanun, ud, keman, gitar, cümbüş! Çalamadığı müzik aleti yoktu. Bu 'musiki' işi öyle ileriye gitmişti ki, biz beş-altı arkadaş artık kendiliğinden birer korist haline gelmiş, hem Diyarbakır türkülerini, hem de sanat müziği şarkılarını bülbül gibi şakır olmuştuk.

İlk rakıyı birlikte içtik. Aşık olduğumuz kızların peşine birlikte düştük. Kavgalara, oyunlara birlikte daldık. Bizim dini bayramlarımızda da, onların dini bayramları ya da özel günlerinde de biraraya gelirdik.

Mağak'ın babası Zaven, annesi Julyet, kardeşleri Vartan ve Silva, dedesi Ohannes (Sobacı Ramazan) bizim de ailemizdi. O çok sıcak, çok içtenlikli evlerinde ne çok oturduk sofralarına, ne çok güldük, konuştuk, dertleştik, sohbet ettik! Bir sevecen, bir hüzünlü aileydi ve en az bir öpüş sıcaklığı kadar yakınlardı bize.

Evlerinde 1915 Katliam'ı ile ilgili tüm kitaplar bulunurdu. Açar, onları okur, aramızda tartışırdık. Mağak bize evlerini, topraklarını, gerilerde bırakıp kaçan, göç eden Ermeniler'in çektiklerini anlatır ve olayın ne denli vahim olduğunu anlatmak için de sık sık şu örneği verirdi: "Dicle kenarından kafileler halinde geçerlerken kız çocuklarının yüzlerini çamurla sıvarlarmış. Maksat çirkin, pasaklı, pis görünsünler ki, kimse bu kızlara el koymaya kalkmasın." Biz de altında kalır mıyız hiç? Bilgimiz yettiğince "Erzurum'da Ermeniler'in kestiği insanların toplu mezarlarının" bulunduğundan bahsederdik. Bu konuşmalar hiçbir zaman kırıcı olmazdı. Onca süre arkadaşlık yaptık, bir kez bile darılmadık birbirimize.

80 öncesinde ASALA'nın yurtdışında Türkiye büyükelçilerine eylem üstüne eylem yaptığı dönemlerdi. Julyet Teyze'nin en çok o zamanlar ağladığını gördüm. Oğlununki gibi bal rengi gözleri hep yaşa bulandı. Başlangıçta pek söylemezdi, sonra bir gün dayanamayıp hıçkırıklar içinde anlattı: "Oğlum, oğlum!. Biz yabancı mıyız? Kaç keredir Silva'yı okul çıkışında taşlıyorlar. 'Haço, haço!' diye peşine düşüyorlar. Ma niye, burası bizim memleketimiz de değildir?"

Hiç cevap veremediğimi, çaresizlik ve utanç içinde artık benim de annem sayılan Julyet Teyze'ye sarıldığımı hatırlıyorum.

On yıllık arkadaşlığımız sonunda bir gün bitti. Önce Mağak gitti, daha doğrusu kaçtı Amerika'ya, sonra sessizce ailesi. O günlerde ne büyük endişe yaşadılar. Bu çok sevdikleri toprakları terkederken bile ne çok çekindiler.

Sonraki yıllarda çok sık olmasa da yazıştık. Birkaç kez de telefonlaştık. Benim Ermeni arkadaşım ve ailesi başka ülkedeydiler şimdi. Orada can bulup, tüm güzelliklerini o diyarlara akıtıyorlardı.

Yıllar sonra Julyet Teyze İstanbul'a, hasta annesini ziyarete geldiğinde hasret giderdik. Lafa, "Aynı tas, aynı hamam" diye başladı ve anlattı; "Türkiye'ye giriş yaparken, hem Ermeni hem de Diyarbakırlı olduğu için" neredeyse bir gece boyunca havaalanında bekletmişler. Acıyla dinledim. Sekiz-on gün kalıp gitti. Giderken, "Oğlum, çocuklar orada pizza, hamburger yiyemiyorlar, hep Diyarbakır yemekleri pişiriyorum" diyerek, iki-üç kilo da sumak alıp koydu valizine.

Onlar şimdi oradalar. Sadece onlar mı?.. Süryaniler, Yahudiler, Rumlar, Keldaniler de gitti. Şimdi biz bizeyiz işte. Kendimiz çalıp, kendimiz oynuyoruz. Tek sesli yurttan sesler korosu olma yolundayız.

Yanlış hatırlamıyorsam Ihmalyan'ın kitabında vardı. Çok sevdiğim bir anekdottur. Yaşlı Ermeni ağlayarak müslüman komşusunun kapısını çalmış. Müslüman kadın merakla "Ne oldu?" diye sormuş. Yaşlı Ermeni "Hiç sorma komşu" demiş, "oğlum müslüman oldu." Bunun üzerine müslüman kadın da ağlamaya başlamış. Ermeni kadın, "Sana ne oldu, sen niye ağlıyorsun?" diye sorunca, müslüman kadın, "Seninki de bir şey mi komşu, benim üç oğlum var, üçü de müslüman" diye cevap vermiş.

İşte, benim de Ermeni arkadaşımla böylesine masum bir ilişkim vardı. Onu özlüyorum.

Engin Turgut

BAY BİSİKLET İLE BAYAN YAĞMUR

'Düşlerim aşksız kalırsa yaşayamam' dedi Kadın! Elleri ateş kaplamalıydı Adam'ın!.. Renklere öyle bir can veriyordu ki, ayrılığı bile taşıyabiliyor, düşler içinde mahsur kalan Kadın'ı gölgeye çıkarıyordu... Müşfik ve cesur bisikletine atladığı gibi, deli bilgisi hayatın yağmurlu semtine gidebiliyordu... İçimizdeki çocukluğun başını döndüren bisikletin de duyguları vardı... Çay molası almak, ağaca yaslanıp denize bakmak istiyordu...

Kötülüğün ormanından kovulan hoşgörü, dünyanın son çocukluğuydu. 'Çok yalnızlaşırsam gitmenin kompartmanında uyku ve alkolle yıkarım kendimi...' dedi Adam! 'İkiyüzlülüğe, 'kötülük dayanışması'na, önyargının acımasızlığına, her türlü ayak oyunlarına, ruhsuz ve plastik hayatlara, kirletilmiş bu dünyaya artık dayanamıyorum ...' dedi Kadın!.. 'İnsanlığın yurttan sesler korosuna değil, güzel insanların ürettiği iyiliğe ihtiyacı olduğunu' düşünüyordu...

'Bisiklet olmak istiyorum...' dedi Adam!..

'Kendim olmak istiyorum...' dedi Kadın!..

Aklını ve duygularını kalbiyle terbiye eden, ısrarla uygarlığın nöbetini tutan, dünyada yaşanan onca acılara utana sıkıla kalakalan, hiçbir şey yapamadığı için, dünyanın bütün çocuklarından boyu kadar özür dileyen Adam, umutsuz biriydi ve hep öyle kalacaktı...

Bu çağ, zalimler ve haset edenler çağı değil miydi? Kadın'ın yüzünde ısrarla taşıdığı yağmur tanesi, Adam'ın üzerine dökülürken, dünya kendini tekrarlamaktan çok sıkılıyordu...

"Hayatta en önemli şey aşktı ve dünyayı döndüren de oydu..."

Kadın ve Adam aynanın içinden geçerken aşkta durdular...

Akşamsefası

Tuğcu, Şarapçı Kemal ve Marks

HACER YILDIRIM

Kemalettin Tuğcu 'nun cenazesine katılanlar parmakla sayılacak kadar azdı. Şarapçı Kemal'in mezarının olup olmadığı bile belli değil. İyi kalpli amca Şarapçı Kemal miydi yoksa?

Biri çocukluğum, biri gençliğimdi.

İkisi de veda etti yaşama.

Çocukluğum hep yoksul ve öksüzdü. Öksüz Ahmet, Köprüaltı Çocukları, Yetim Çocuk, Öksüz Murat'tı.

Ve hep sonunda 'iyi'ye ulaşılırdı. Çocukluğum Kemalettin Tuğcu'ydu.

Gençliğim sessiz ama isyankârdı. Gençliğim kavuşamadı sonunda iyiye. Dayanamadı olup bitene, sokaklara vurdu kendini. Gençliğim Şarapçı Kemal'di..

Öksüz olurdum Tuğcu'nun kitaplarını okurken. Öksüz Murat'ın sırtındaki küfeyi taşımasına, dükkanların önünü süpürmesine yardım etmek, dayak yerken önüne geçmek, sıcak ama yavan ekmeğinin içine peynir koymak isterdim. Kitabı ağlaya ağlaya bitirirdim sonunda. Ta ki yeni bir kitabını alıncaya kadar, gözyaşlarım kurumazdı.

Gençtim onu tanığımda. Kadıköy'de bir dükkanın önünü süpürüyordu. Öyküsünü anlatmadı bana, gazetecileri sevmiyordu. Onunla ilgili herkes çok az şey biliyordu. Amasya ya da Tokat'tan gelmişti. Annesi babası o küçükken ölmüştü. Öksüz kalmıştı tıpkı Tuğcu'nun hikayelerindeki gibi. Ailesinden kalan eve ve eşyalara akrabaları el koymuştu. Yapayalnız kalmıştı köyde. Çekip gelmişti o da büyük şehirlere. Önce işsiz kalıp, sonra günlük işler bulup çalışmıştı. İyi kalpli amcalar çıkmamıştı karşısına. O kültür çoktan çekip gitmişti. Dayanamamıştı beyni olup bitenlere. Ve s.. ktir çekip dünyaya kaldırımları yatak, geceleri yorgan, şarabı ateş yapmıştı kendine.

Son gördüğümde martılar ve kedilerle konuşuyordu. Her akşam aynı yerde, aynı saatte buluşurdu onlarla. Balıkçılardan çuvallarla getirdiği balık artıklarını verirdi, martılara ve kedilere. Onlar yerken mutlu olurdu.

İyi kalpli amca Şarapçı Kemal miydi yoksa?

Hiç borç almadı, hiç kimseye kendini anlatmadı. Dükkanların önünü süpürerek şarap parasını çıkardı. Yüzü Marks'a benzediği için 'Marks' lakabını taktılar ona . Yürürken "Marks, ne haber?" diye bağırdıklarında dönüp gülümserdi yalnızca.

16 Ekim günü kaldırıma kan kusup, çırpınmaya başlamış. Şarapçı dostları ambulansla hastaneye götürmüşler onu. Sırtını yıllar sonra hastane yatağına koymuş. 17 Ekim günü sabah saat 7.30'da yeniden s..ktir çekti hayata Marks Kemal.

Şarapçı Kemal'in ölümünden iki gün sonra 21 Ekim günü Kemalettin Tuğcu yaşama veda etti. Cenazesine katılanlar parmakla sayılacak kadar azdı. Gazetelerde bir iki satır yer aldı ölüm haberi.

Şarapçı Kemal'in cenazesinin nereye götürüldüğü, mezarının olup olmadığı bile belli değil.

Öldüğü yerde şarapçı arkadaşlarının bıraktığı güller var şimdi. Bir de martılar ve kedilerin çığlıkları. Biri çocukluğum, biri gençliğimdi...

Vicdani Redçi Mamak Cezaevi'nde

İzmir Savaş Karşıtları Derneği Başkanı Osman Murat Ülke "Halkı askerlikten soğutmak" suçlamasıyla tutuklandı.

İzmir Savaş Karşıtları Derneği Sekreteri Serdar Tekin bu konuda yaptığı basın açıklamasında "VİCDANİ RET TEMEL BİR İNSAN HAKKIDIR. EN TEMEL İNSAN HAKLARININ İHLALCİSİ OLAN BİR DEVLET, VİCDANİ REDÇİLERE YÖNELİK BASKISIYLA İNSAN HAKLARI İHLALLERİ REPARTUARINA BİR YENİSİNİ EKLEMEKTEDİR." dedi.

Bu açıklamadan beş gün sonra Ülke'ye 5 Eylül 1995 tarihinde tutuklama kararı çıktığı halde bir yıl bir ay sonra 30 Ekim 1996'da tutuklanma kararı uygulanması istendi. 7 Ekim'de ise bu karar uygulandı. Ülke'nin avukatları, bir yıl sonra tutuklanma kararının uygulanmasının ilgi çekici olduğunu belirttiler.

Ülke, Mamak Askeri Cezaevi'nde tutuklulara verilen askeri elbiseyi giymediği için hücreye konuldu. Bu durumu protesto etmek için açlık grevine başladı.

Cezaevi yönetiminin, Ülke açlık grevindeyken şeker ve tuz verilmediği öne sürülüyor.

Cezaevi görevlileri içeri tuz ve şeker vermemelerinin nedenini ise Ülke'nin avukatlarına "Açlık grevinde olan kişiye tuz ve şeker verilmeyince öleceğini ne bilelim. Açlık grevinde olduğu için tuz ve şeker vermedik" biçiminde açıkladığı belirtiliyor.

Ülke'nin kaldığı hücrenin çok küçük olduğu ve lağım farelerinin dolaştığı belirtildi. Ülke, beş günlük hücre cezasından sonra askeri elbiseyi giymeyi yeniden reddederse katıksız (sadece ekmek) hücre cezası verileceği öğrenildi.

Osman Murat Ülke'ye ÖZGÜRLÜK

O şimdi asker DEĞİL 155. maddeden TUTUKLU!

Ömründe tüfeği olmayacaktır
Eğer olmuşsa
Çiçekler sürmüştür
namlusuna

Gülten AKIN

Serdar Tekin,"TCK'nın 155. maddesi, düşünce ve ifade özgürlüğünün kullanılmasını bir "suç"olarak addeder; bu nedenle düşünce ve ifade özgürlüğünün ihlalidir. Ancak sorun burada bitmemektedir; madde, aynı zamanda, demokratik niteliği tartışılan - en safiyane deyişle - şaibeli olan 1982 Anayasası'na dahi aykırıdır. Bu son söylediğimiz, devletin, kendisine tanıdığı meşruluk alanını ne kadar aşmış olduğunun bir göstergesi olarak anlaşılmalıdır" dedi.

Osman Murat Ülke, savaşa karşı olduğu ve askerliği reddetiği için 155. maddeden tutuklu.

O şimdi asker olmadığı için içerde.

Murat Ülke 'ye yazmak isteyenler Mamak Askeri Cezaevi -Ankara adresine yazabilir.

ZEYTİN KUŞAĞI

Zeytindağı
Kartal'dan İstanbul'dan
Taaa Datça'ya kadar
Bir zeytin kuşağı
Yanya ve yanyana
Sabahın bir bardak zeytinyağı iç
Çocuklara bir bardak zeytindağı
Bir somunla
Zeytin ağacı ölmez
Altıyüzbin sene filizinden kendini yeniler
Türk milleti zeytinler gibi
altıyüzbin yıl yaşar
Zeytinler kesilmezse
Âdi tarafımızdan

Akşamsefası

Kemal Gökhan EMEKSİZ'DE DÖRT MEVSİM

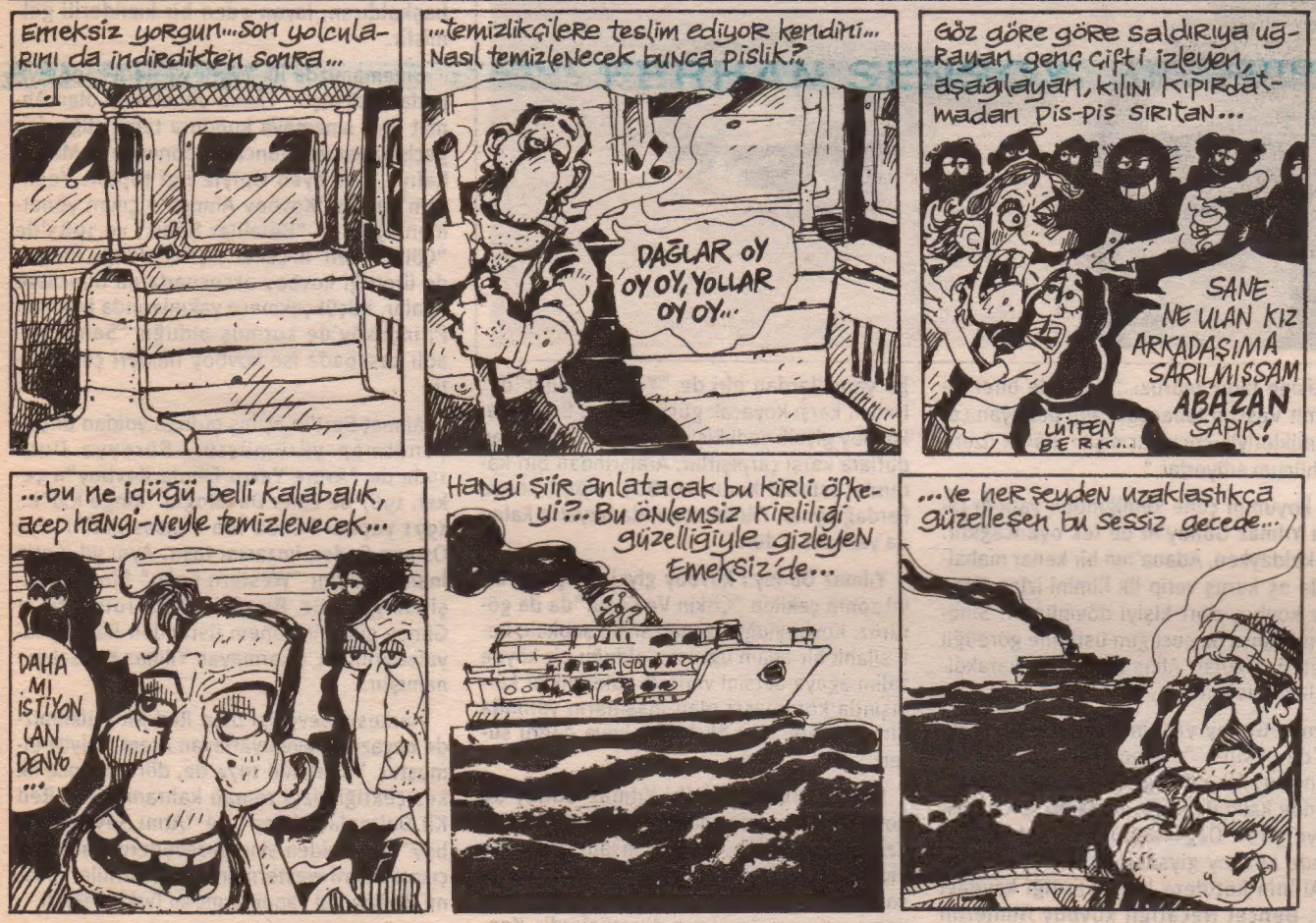

GECEDESTE

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

FERHAN ŞENSOY

göçek limanında bir bağımsız koyda
karşıladı sabah
derken sabahın kahve altısı
kahvesi
haydi alındı demir
küçük küçük koylarda durup kalkarak
suya dalıp çıkarak batık hamam koyuna geldik
iki küçük lokanta ikisi de bomboş
ve fakat manitusuna kadar arabesk çalıyor
akılalmaz bir sıcak
poyraz alev haline bürünmüş
suratımıza çarpıyor
yarısı ısırılmış bir elma gibi artık ay
olası değil kamaralarda uyumak
kıçüstünde batık hamam göbektaşı gecesi
karşımızda erol simavi'nin domuz adası
hemen arkasında tersane adası
onu niye almamış ki erol bey
fethiye körfezinde bir zelzele sıcağı
onbeş haziran gecesi

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, ata yadigârı güreş sporuna üvey evlat muamelesi yapmaktan vazgeçebilecek miyiz?

Keşke vazgeçebilsek. Fakat korkarım ki, cihana nam salmış pehlivanlarımızın kemiklerini sızlatmaya devam edeceğimiz gibi, genç şampiyonlarımızın minder yalnızlıklarını da onulmaz yaralara dönüştüreceğiz. Ne acı...

Söz pehlivanlardan açılmışken, pek sık karşılaştığım haksız bir suçlamaya cevap vermek isterim. Ben yapılı ve kilolu insanlarla çok uğraşıyormuşum da, hatta işi onlarla alay etmeye kadar götürüyormuşum da... Bakınız, benim için 40 kiloluk bir insanın ne kadar değeri varsa 140 kiloluk bir insanın da o kadar değeri vardır. Bu ülkede ırk ayrımına, din ve mezhep ayrımına karşı verilen mücadelede de, kilo ayrımına karşı verilen mücadelede de aktif olarak yer almış bir insanım. Kaldı ki, kilolu insanlara çok şey borçlu olduğumuzu her fırsatta dile getiririm. Onlar olmasaydı, güzel Türkçemiz birçok kelimeden yoksun kalacaktı. Haydi tombul'dan tombik'ten geçtik... Semiz ve gürbüz'e ne demeli? Ya Toraman?.. Toraman'sız bir Türkçe'ye güzel Türkçemiz demek mümkün mü? Esasen, şikayet etmesi gereken bir kesim varsa o da zayıf kardeşlerimiz olmalı, "Bizi anlatan böyle sevimli kelimeler niçin yok?" diye. Fakat bu ülkede zayıflıyla şişmanıyla, uzunuyla kısasıyla bir arada yaşamayı öğreneceğiz. Başka çaremiz yok!

Neyse, asıl mevzumuza dönelim... Ata yadigârı güreş sporundan niçin böylesine soğuduk, inanın ben bile anlamakta zorlanıyorum. Yağlı güreş, minder güreşi bir yana, artık denizlerimizin güzel eğlencesi deve güreşine bile sırt çevirmiş durumdayız. Ömrünü tabiat harikası kıyılarımızda geçirmiş bir turizmci dostum geçenlerde "İnan ki deve güreşi seyretmeyi özledim" dedi bana. "Eskiden insanlarımız plajlarda, nasıl söylesem, pek çevreyi düşünmeden hareket ederlerdi. Fakat şimdi de tam tersi oldu. Herkeste bir gerilim, bir endişe, 'maganda zannedileceğiz' diye. Valla birader, kimse yerinden kımıldamıyor. Nerede kaldı ki deve güreşi yapsınlar." Tabii ki bu dostumun değerlendirmesi; ben yalnızca duyduğumu aktarmakla yetineceğim.

Bakınız, bu kez önceden ikaz ediyorum, mevzuyu dağıttığımı zannetmeyin, bilahare bağlantı kuracağım. Şimdi erotik dergi demeye dilim varmıyor, porno dergi diyeyim; geçen gün bir araştırma sebebiyle karıştırmak zorunda kaldığım porno dergide ne görsem beğenirsiniz? Adam karısının plajdaki çıplak fotoğrafını dergiye göndermiş, altına da şöyle yazmış: "Bu iş derginin marifeti de olsa, hakikaten böyle bir fotoğraf gönderilmiş de olsa, tek kelimeyle ifade ediyorum, iğrençlik..."

Şimdiki gençler bilmezler, 70'li yıllarda, ilk akademik çalışmalarımın heyecanıyla abone olduğum bir Modern Gazete vardı. Dönemin seks yıldızlarının fotoğraflarını yayımlayan sözkonusu gazetede böyle iğrençliklere, fütursuzluklara hiç rastlamazdık. Fakat Modern Gazete'nin de unutulmaz hataları olmuştu ki, "Ateşli Aşk Mektupları Yarışması" bunun vahim bir örneğiydi. Gazete tüm okurlarını en beğendikleri yıldıza mektup yazmaya çağırıyordu. Birinciliği kazanacak okur, mektup yazdığı yıldızla bir gece geçirecekti. Hiç unutmam, İsmail adında bir genç Arzu Okay Hanım'a yazdığı mektupla birinciliği kazanmıştı ve İsmail'le Arzu Hanım arasındaki güreş müsabakasının hayalini kuran mektubun bir yerinde şöyle deniyordu: "Senin o sütun gibi bacaklarına çift dalıp belinden künde atacağım, sonra üstten bastırıp..." İsmail'le Arzu Hanım buluştular mı, buluştularsa böyle bir mektubun üzerine aralarında nasıl konuşmalar geçti, bilemiyorum... Bilemediğim bir şey daha var; alan araştırmalarım sırasında, bir genelev duvarında rastladığım "Pehlivan Elif yukarda" tabelası... Pehlivan Elif'in özelliği nedir, yukarda ne yapar, niçin tercih edilir, bilenlere sormak lazım. Benim bildiğim, ata yadigârımız güreş sporunu ve bu sporun terimlerini böyle çirkin işlere alet etmememiz gerektiğidir...

Güreş müsabakaları sırasında ortaya çıkan bir takım görüntüleri en seviyesiz biçimde yorumlayıp, güreşçilerin cinsel tercihleriyle ilgili espriler yapmayı marifet sayanlara ise zaten söyleyecek sözüm yok. Bu tür tatsız esprilerin yarattığı gerilim ve endişe, yağlı güreş çayırından kopardığı çiçeği koklayan bir pehlivanımızın arkadaşlar tarafından pek sert biçimde uyarılmasına yol açmıştı ki... Asıl uyarılması gerekenler kimbilir o anda hangi seviyesizliklerin peşindeydiler.

Oysa, böylesine gerilimler yaşamadıkları zamanlarda, pehlivanlarımız öyle duyarlı, öyle hassas, öyle şair ruhlu insanlar ki... Yıllar önce, Trakyamız'ın büyük bir ilçesinde, eski bir güreşçimizin işlettiği köfteciye düşmüştü yolum. Kasanın arkasındaki duvarda, güreşçimizin yazdığı bir dörtlük okunuyordu. Bu "hakiki" dörtlüğü sizlere nakletmeyi bir borç bilirim: "Minderde şampiyon idim / Lokantada kral oldum / Lakapta kamyon idim / Tatlı lezzetler sundum."

Bu dörtlük, ata yadigârı güreş sporuna sırt çevirmekle ne çok şey kaybettiğimizin bir delilidir zannediyorum ve başka bir şey söylemeden fıkramıza geçiyorum.

Öğretmeni küçük Ercan'a sormuş:

-Dört çikolata var. İkisini ben yesem, ikisini Ayşe yese, ne kalır?

-Gözüm kalır, öğretmenim.

Peki, ata yadigârlarımızı birer birer harcasak, geriye ne kalır?

Akşamsefası

YILMAZ GÜNEY KOVBOY MU..?

Sunay Akın

Behçet Necatigil gibi Yılmaz Güney de kovboy filmlerinde adalet dağıtıldığını sanır. Ezilen, sömürülen Anadolu insanına kovboy kıyafetleriyle taşır adaleti. Oysa, Anadolu insanı kovboy değil, kızılderilidir.

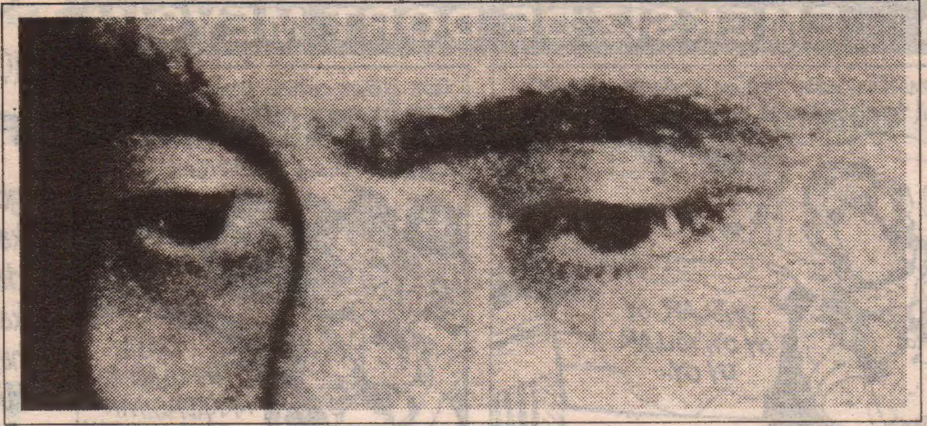

İşin aslına bakarsanız, Hollywood filmlerindeki hızlı silah çekme sahnelerinin tamamıyla uydurma olduğu ortaya çıkar. Kovboyların bellerindeki silahlar son derece kullanışsız ve iş görmez durumdaydılar. O dönemin en gelişmiş silahı olan Colt 45 Deacemaker, en keskin gözlü nişancının elindeyken bile hedefi vuramıyordu. Tabancaların yetersiz oluşlarından dolayı birçok silahşör sırtlarından vurulanlarak ya da almış oldukları basit yaraların bakımsızlık yüzünden kangrene dönüşmesi sonucunda ölüyorlardı. Buffalo Bill ününü attığı kurşunlara değil, tabancasının kabzasıyla rakiplerinin başlarına vurup korkutarak kazanmıştır. Bu yüzden, ünvanından doğan "Buffaloing" sözcüğü günümüzde de, "gözdağı vermek" anlamında kullanılır.

Oyuncak kovboy tabancalarının düşleriyle yaşayanlar arasında Kumkapı sahilinde yüzen çocuklar da vardır. Mayoları olmadığı için denize donlarıyla atlayışlar yapan çocukların arasında Sait Faik Abasıyanık'ı, 1947 yılının Temmuz ayında gezinirken görürüz. Abasıyanık'ın, "Beleş Plaj" adlı yazısında western filmlerinin çocuklar üzerindeki etkisine tanık oluruz: "Ellerinde birer nikel Smit Vesson tabancası gibi parlayan çene kemikleriyle çocuklar nişan alarak üzerimize hücum ediyorlar."

Bir koyunun çene kemiğinden yaptığı tabanca Yılmaz Güney'in de tek oyuncağıdır. Ortaokuldayken, Adana'nın bir kenar mahallesinde 25 kuruş verip ilk filmini izler. Filmde bir kovboy dört kişiyi dövmüştür. Sinemadan çıkınca iki çocuğun üstünde gördüğü sahneleri uygular. Alkış beklerken karakolda bulur kendisini!

Yılmaz Güney yaşamış olduğu bu olayı 1966'da çekilen "Kovboy Ali" adlı filmde canlandırır. Ali, izlediği bir kovboy filminin etkisinde kalıp üç kişiyi dövdüğü için hapishaneye girer. Özgürlüğüne kavuştuğunda üstünde kovboy giysileri vardır. Film, Kovboy Ali'nin kötülere karşı verdiği kavgayı içerir. Behçet Necatigil kovboy filmlerini "hak hukuk dağıtma yeri" olarak görür. Yılmaz Güney de şair ile aynı görüştedir.

Birçok filminde kovboy ve gangster karışımı bir rol sergileyen Yılmaz Güney'in sinema serüveninde western etkisinin yoğun olduğu yapımlardan biri de "Yedi Belalılar"dır. Halkın karşı koyacak gücü yoktur. Bu arada, kovboy giysili yedi kişi biraraya gelir ve haydutlara karşı çarpışırlar. Aralarından biri kadındır üstelik! Kadın kovboy rolünü Sevda Ferdağ oynar. Filmin sonunda hayatta kalan da yalnızca o'dur.

Yılmaz Güney'i kovboy giysileri içinde bir yıl sonra çekilen "Çirkin Ve Cesur"da da görürüz. Kovboyluğa özenen siyah şapkalı, beli silahlı bir adam uğramış olduğu bir köyde zalim ağaya dersini verir ve haksızlıklar karşısında korumasız olan insanların yanında olmak üzere atını bir başka köye doğru sürer!..

Behçet Necatigil gibi Yılmaz Güney de kovboy filmlerinde adalet dağıtıldığını sanır. Ezilen, sömürülen Anadolu insanına kovboy kıyafetleriyle taşır adaleti. Oysa, Anadolu insanı kovboy değil, kızılderilidir. Şair de, sinemacı da aynı yanılgıya düşmüşlerdir. Kendisiyle yapılan bir söyleşide bunları söyler Yılmaz Güney: "Ben oyuncu olarak halkın giyiminden, davranışlarından farklı olmamaya çalışıyordum".. Duvar, Yol, Sürü gibi son dönem filmlerinde halkının giymiş olduğu kıyafetler içinde görürüz oyuncuyu. Siyah şapkalı, beli tabancalı kovboy gitmiş, yerine başkaldıran, isyan eden bir kızılderili gelmiştir.

Sinemamızda ilk "yerli western" 1963 yılında çekilmiştir. Filmin yönetmeni olan Ahmet Sert sinemaya kundura tamirciliğinden geçiş yapar ve oyunculuk döneminde Meksikalıya benzeyen tipiyle ilgi toplar. Yeşilçam'da adı "Kovboy Ahmet"e çıkan yönetmen 1972'de "Belalılar Şehri" ve 1983'de "Çöl Cenneti"ni çeker. Açmış olduğu atölyede ürettiği kovboy aksesuarlarını filmcilere kiralar. Küçükçekmece yakınlarında bulunan Pirinçliköy'de kurmuş olduğu "Santa Fe" adlı kasabada ise kovboy filmleri çekilmiştir.

Ahmet Sert'in açmış olduğu yoldan birçok yönetmen yürümüştür. Süreyya Duru 1964'de "Avare Yavru Filinta Kovboy"u çeker. 1967'de Zafer Davutoğlu "Ringo Kid"i... 1971 yapımı "Cilalı İbo Teksas Fatihi" ise Osman Seden imzasını taşır. Aynı yıl, Çetin İnanç'ın adını "Western Çeko" filminin afişinde görürüz. Bu gilmde başrolü Yılmaz Güney gibi bir dönem üstünden kovboy kıyafetlerini hiç çıkarmayan Yılmaz Köksal oynamıştır.

Herkesin sevgilisi olan Red Kit'i ülkemizde beyazperdeye uyarlayan Aram Gülyüz olmuştur. Yönetmen 1974'de, dört yıl önce iki kez çektiği çizgi roman kahramanını "Red Kit Daltonlara Karşı" ve "Atını Seven Kovboy" ile yeniden sinemaseverlerin karşısına çıkarır. Yerli westernlerde Kızılderililerin sonu Hollywood yapımlarından farklı değildi.

Çizgi roman uyarlamalaından biri olan Kaptan Swing'de bir Kızıldeirli olan Gamlı Baykuş rolünü sinema emekçilerinden Sami Hazinses oynar.

Sami Hazinses Diyarbakır doğumludur!..

şeylm var. GÜ2/5BZEL-GÜ2/B5ZEL — yine araklıyacaklar galiba — S.N. Kramer — Bir van beddua.. öö diyesen cigerin ağza gele

K. SERHAT

Sümerlerde önemli memurlara ait öküzlerin, şu atasözüne göre sokaklarda başıboş dolaşabildiğini anlıyoruz – "Sen yollarda Şabra'nın (yüksek memur,amir) öküzü gibi dolaşıyorsun."

MÖ 1500-2000'lerde bulunan sümer masallarında hayvan hikayeleride (Aesop'dan 1000 yıl önce) mevcuttur; "Tilki – tanrı enlil'den (havanın beyi) yaban öküzünün boynuzlarını kendisine takmasını rica etmiş ve öküzün boynuzu ona takılmış. Fakat sonra yağmur ve fırtına başlamış. korunmak için inine girmeye kalkınca boynuzlar yüzünden girememiş. Bütün gece soğuk kuzey rüzgarı, fırtına ve yağmur üzerinden geçince – ortalık açılır açılmaz.... (tabletin bundan sonraki kısmı maalesef kırıkmış...).

Prof. Dr. Osman Nedim Tuna'nın, Türklerin en eski vesikalarının kil tabletleri üzerine çivi yazısıyla yazılmış Sümerceye geçen kelimeler olduğunu belirterek, „Sümerce (g)'nin eski g≈o Türkçe (o)...olduğunu keşfettim. cumhuriyet. 9 ekim 96

DİKKATT

• Gud → sümercede sığır≈öküz – Ea → yüksek mertebeli rahiplere denir. Ud → kaşgarlı mahmutta ve nesturi mezar yazıtlarında öküz → öküz, ırmak — Oğuz → türk boyu, Oğud → pek bilinmeyen bir türk boyu, Oğuz → güçlü tosun, öğüz. öküzdemektir. ESKİ TÜRKÇE KELİMELER ⇒ Oğuz → türk

GUDEA

Lagaş kralı Gudea'nın heykeli.

M.Ö. 2144-2124

Yabani öküz ise sümer şairlerinin gözdesidir. şu cümlelerle tarif edilir;

- Nippur'daki ekur (enlil'in tapınağı, sümerlilerin en kutsal yeri) mabedinin kiur'u (enlil'in karısının tapınağı) parlayan boynuzları ile bir yaban öküzü gibi sümerlilerin üst ünde yükseliyor.
- işme-dagan (nippur'un kurtarıcısı) yaban öküzü gibi kalın ensesi olduğu ile öğünüyor.
- Ur şehri iyi günlerinde güvenle ilerleyen ve sağlamlığını koruyan bir yaban öküzü idi.
- Sulgi (eski dünyanın büyük krallarından. edebiyat ve müziğin patronu) bir yaban öküzü gibi gösterişli boynuzlarla donatılmış, büyük bir yaban ineğinden doğmuş.

Yine sümerli bir şair ise; hurma ağacının çeşitli dallarının koparılıp kullanılması için – mabetiçin seçilen öküzler ve koyunlar hurma ağacı gibi parçalandı. ifadesini kullanır.

Öküz tezgisi. benden yazı yazmam için yardım istediğinde dedimki işimden

SERDAR TAY. sakmak mah. 23 nisan cd. no:22 ÜMRANİYE. İST. L-Manyakta da 2 sayfalık

olan serhat öyle bir yazı yazki okuyanlar ... gibi yazı olsun – işte öyle oldu yanlış çığlık – kaftı – Sandoz fotokopi yayınları – iletişim sev...

Akşamsefası

ARTİSLER KAHVESİ

Mesut Kara

Figüranlıktan, film yapımcılığına

MEHMET GÜLER

"Ben çok kitap okurum. İrfan Yalçın'ın Genelevde Yas romanını okudum. İrfan Yalçın'a gittim. Ağır paralar istedi, çekemedik. Daha sonra Sinan Çetin 14 Numara adıyla film yaptı."

Hani simgeler vardır, simgeleşen insanlar... Sokaklar, mekânlar, semtler onlarla özdeşleşmiştir, onlarla anımsarız o yerleri. Mehmet abi de yani Mehmet Güler, namı diğer Tokmak Mehmet de öyle insanlardan. Hangi saatte giderseniz gidin onu mutlaka Ayhan Işık Sokak'ta görürsünüz. Ya o sokakta işlettiği Kafe Kontak'ın önünde dikilirken ya da kim var kim yok diye kahvehaneleri kolaçan ederken rastlarsınız ona. Tokmak Mehmet dendiğinde tanımayan yoktur. Hatta postacı bir gün bir mektup getirir. Mektup İzmir'den geliyordur. Mehmet Güler zarfa baktığında şaşırır çünkü zarfın üstünde "Tokmak Mehmet, Beyoğlu" yazıyordur sadece. Tokmak, yönetmen Memduh Ün'ün sıkça kullandığı bir sıfatmış. Daha önceki sayılarda Kuzey Vargın söyleşisini okuyanlar hatırlayacaktır; Kuzey Vargın filmi yarım bırakıp giderken Memduh Ün'ün arkasından "Nereye gidiyor bu tokmak" dediğini anlatmıştı. Mehmet Güler de 50'li yılların jönlerinden Saltuk Kaplangı'nın prodüksiyon amirliği yaptığı yıllarda asistanlığını yapıyormuş. "Saltuk Kaplangı, Memduh Ün'le çok filmde oynadı. O jön oynardı, Memduh Ün kötü adam, aynı zamanda hem yönetmen hem patrondu. Onun meşhur lafıymış. Saltuk Kaplangı da bana 'tokmak' derdi. Öyle kaldı."

1946'da Ordu'da doğan Mehmet Güler 8 yaşında karnesinde zayıf gelince, "babam döver diye" İstanbul'a kaçar. Bir süre Sağmalcılar'da kaldıktan sonra, "artist olmak için" Yeşilçam'a gelir. Sene 1957'dir. **"Sokaklarda yatıyordum. Birkaç filme figüran gittim, çocuk oyuncu olarak. Prodüksiyon amirliği de yapan tiyatrocu Adil Güldürücü'nün Bayram Sokak'da köfteci dükkanı vardı. Kışın onun yanına bulaşıkçı olarak girdim. Yaz gelince tekrar figüran olarak setlere gidiyordum. Kışa doğru döndüğümde Adil Güldürücü,** 'sen artık artist oldun, bu işleri yapamazsın' **dedi. Anadolu Pasajı'nda, Mehdi Baba Kahvesi vardı. Hüseyin Peyda, Feridun Karakaya, Sami Ayanoğlu gibi gözde artistler hep oraya gelirdi. Orda askıcılık yaptım, çay dağıttım. İlk ciddi rolümü** Sıkı Dur Geliyorum **filminde oynadım. Cüneyt Arkın'ın da ikinci veya üçüncü filmiydi. Ondan sonra** Hancının Kızı**'nda oynadım. Ondan sonra da kamera arkasına geçtim. Işıkçılık, prodüksiyon asistanlığı ve amirliği gibi işler yaptım."**

Birçok film şirketinde prodüksiyon amirliği yapar Mehmet Güler. 1975'de 'başkasının kanatları altında' yapımcılığa başlar. Fakat para kazanamayınca tekrar prodüksiyon amirliğine döner. Bu kez Saklambaç Gazetesi'nin fotoromanlarında yapıyordur bu işi; iki yıl kadar çalışır. **"Muhterem Nur'un hayatından, Yılmaz Güney'e kadar birçok fotoromanda çalıştım. Yılmaz Güney'i tanıdığımda reji asistanlığı yapıyor, senaryolar yazıyordu. Arkadaşlarım** 'hep başkalarını zengin ediyorsun, artık kendine film yap' **diye teşvik ettiler. 1979'da, seks furyası döneminde Ülkü Erakalın'ın, Zerrin Egeliler'le çektiği** Günahkâr Kadın **filmiyle yapımcılığa başladım. Ülkü Erakalın'la bir ekip kurmuştuk, ayda 4 tane film yapıyorduk. Para kazanmak için yaptık bu filmleri, yoksa hâlâ sürünüyorduk. Ben yaptıklarımdan pişman değilim. O filmler birçok arkadaşın ayakta kalmasını sağladı. Stüdyolar tek tek kapanıp gidecekti çünkü başka film yapılamıyordu, erotik filmler iş yapıyordu. Sinemada bizden büyük olanlar, para kazananlar paraları başka yerlere akıttılar. Bizler hiç değilse film sattığı zaman hemen yeni filme başlıyorduk. Ben seks filmi de çektim, porno film de. O zaman o filmler iş yapıyordu."**

Mehmet Güler o yıllarda seks filmleri, porno filmler yaptığını söylemekten çekinmiyor. 3 yıl önce Kafe Kontak adlı Kafe-Bar'ı açmış. Tavanı film negatifleriyle, duvarları da (bir odası bugün yaşayan diğer odası da artık yaşamayan) sinema oyuncularının fotoğraflarıyla kaplı Kafe-Bar'dan kazandığı paralarla yine film çekiyor. "Zehirli Çiçek, Çöplük, Lunapark, Ayıkla Pirincin Taşını **filmlerini çektim.** Maşallah Ekrem **diye bir film projem var. Televizyonlara satmak için liste hazırlıyorum."**

Mehmet Güler'in ilginç anıları ve anektotları da var.

"Arzu Okay yarışmadan gelmişti. Saklambaç Gazetesi'ne Güneşe Giden Yol **diye bir fotoroman çekiyoruz. Zeki Müren'le oynuyorlar. Arzu Okay'a,** 'ileride çok büyük etiket olacaksın' **dedim.** 'Eğer etiket olursam, ileride sana bir film yapmak sözüm olsun' **dedi. Seneler geçti, şöhret oldu. O da erotik filmlerde oynadı. Sözünü hatırlattığımda,** 'ben öyle bir sözü hatırlamıyorum' **dedi."**

"Berhan Şimşek'i ben sinemaya getirdiğim zaman Agâh Özgüç, 'bundan bir birşey olmaz' **demişti. Şimdi de en iyi arkadaşlar."**

"Bir Ağır Ceza Hakimi'nin (Necati Haksun) yazdığı Kutsal Ceza romanını okumuştum. Yönetmen Korhan Yurtsever'e, Fıratın Cinleri **filminden sonra** 'gel bunu film yapalım' **dedim. Evirdiler, çevirdiler,** 'olmaz' **dediler. Daha sonra Ali Özgentürk o romanı** Hazal **diye çekti. Hem ödül aldı, hem de piyasaya sağlam adım atmış oldu."**

"Prodüksiyon amirliği vesilesiyle Anadolu'da çok film çektik. Gittiğim bütün vilayetlerde sinemaları, sinemacıları takip ederdim. Behçet Nacar daha yeni oyuncu. Gittiğim her sinemada 'Behçet Nacar'a niye başrol oynatmıyorsunuz?' **diyorlardı. Süper Film'in sahibi Halil Dilmen'e** 'abi böyle-böyle diyorlar' **dedim.** 'Bir şey olmaz ondan' **dedi. Ondan sonra Melih Gülgen başrol oynattı Behçet Abi'yi. Arkasından Behçet serileri geldi. Sonra da kendi firmasını kurdu."**

"Deprem diye bir roman okumuştum. Ben filme çekecektim. İş yapacağını, iyi çekilirse ödül alabileceğini düşünüyordum. Gittim Behçet Nacar'a 'Behçet abi, böyle bir projeyle ilgileniyoruz, oynar mısın?' **dedim.** 'Kendi firmamdan başkasına oynamıyorum' **dedi. Sonra Kazım Kartal'a söyledim.** 'Çekeriz' **dedi. Maddi olanaksızlıklardan dolayı çekemedik.** Deli Kan **olarak başka bir firma çekti sonra, Tarık Akan'la."**

"Ben çok kitap okurum. İrfan Yalçın'ın Genelevde Yas romanını okudum. İrfan Yalçın'a gittim. Ağır paralar istedi, çekemedik. Daha sonra Sinan Çetin 14 Numara adıyla film yaptı."

"Zerrin Egeliler'le Günahkâr Kadın'ı **çektiğimizde sinemalardan tarih alamıyorduk oynatmak için. Aksaray Güneş Sineması'nın sahibi,** 'ben oynatayım' **dedi ve oynattı.** 'Bir gün gel, seyret filmi' **dedi. Gittim, sinema tıklım tıklım dolu. Araya yabancı porno parça koyuyorlar. O bitince sinema tamamen boşalıyor.** 'İşte senin filmin bu. Böyle sahneler çekersen, senin filmin de iş yapar' **dedi. Bunun üzerine porno filmler çektik."**

Mehmet Güler aile boyu sinemacı. 11 yaşındaki oğlu Fırat, Muammer Özer'in geçtiğimiz günlerde çektiği Hollywood Kaçakları filminde oynar. Büyük oğlu Murat, kızları Özlem, Özgül ve Özge de birçok filmde rol alır.

Mehmet Güler çocuk yaşta 'artist olmak için' geldiği Yeşilçam'da, serüvenini yapımcı olarak sürdürüyor.

şeyediler ve yorumları

Can Barslan

DOSTLARLA BİR YEMEK VE TANIMLANAMAYAN TARTIŞMALAR

Dostlar bana bazen neden hiç politik yazı yazmadığımı sorarlar. Geçenlerde gene dostlarla beraberdim ve bana sordular... "Neden hiç politik yazı yazmıyorsun?" diye... Hatta, günahını almayayım ama dostlardan bir tanesinin, yazılarım için "ossuruktan teyyare" diye mırıldandığını sandım... Ben de dostlara dedim ki; "Dostlar, yaşadığımızın ne kadar farkındayız... Nemli toprağın iki santimetre altındaki solucanlar yaşadıklarının ne kadar farkında... Güneşi görmek, rüzgarı sırtlarında hissetmek, çatırdayan güz yapraklarının üzerinde dolaşabilmek için arada sadece iki santimetre bulunduğunun ne kadar farkındalar?.. Sorarım dostlar... Eğer istediğiniz, Libya çölündeki bir çadırın tavan desenlerini yazmak ya da bir Bedevi'nin karakter tahlilini yapmamsa, bunu benden sakkırhh!.. Birden boğazım gıcık yaptı ve öksürmeye başladım... Çünkü az önce dostlardan birinin önünde bulunan acılı ezmeden bir çatal almıştım ve hâlâ genzimi yakmayı sürdürüyordu... Duygulu ve bir o kadar da protest çağrışımlarla yüklü konuşmam tam etkisini göstererek, dostları köt üstü oturtmak üzereydim ki bu öksürük her şeyi berbat etmişti. Dostlardan bazısı alenen gülerken bazısı da sanki garsonun giydiği gömleğin desenine güler gibi yaptılar... Ben son kez şunu dedim... "Ee, dostlar... Dost dediğin de "d" harfiyle başlar, dallama da "d" harfiyle başlar... Ama en acıklısı nedir bilir misiniz?.. Delikanlının da "d" harfiyle başlamasıdır... Ben delikanlı değil miyim yani!.." dedi. "Valla bilemem" dedim bıyıklı dosta... "Ali Desidero'ya ya da Savaş Ay'a özenilmekle delikanlı alemine girilmiyor..." Az önceki öksürüğün etkisi geçmiş, dostları tekrar etkim altına almaya başlamıştım... Bıyıklı dostu fena sinirlendirdiğimi görmüş ve rakıdan aldığım baba bir yudumla bunu kutlamıştım... O ise, şöyle etkili bir laf aramakla meşguldu... "Ne konuşuyosun be!.. Sen zaten i..ne Fenerli'nin tekisin..." Ona acıyarak ve olgun bir ifade ile baktım "dostum ne ilgisi var yaa.." dedim alaycı bir sesle. Fakat birden kendimi kaybettim.. "Ulan i..ne Gassaraylı.. Ne ötüyon!.. Önce bize dört tane atın, gelin ondan sonra konuşun!.. O zamana kadar biz üstteyiz.. Naah!.."

Kabul etmeliyim ki iyi bir yanıt olmuştu... Hatta onu daha da sinir etmek için o sıra bir şey yiyordum ve ağzımın içindekileri ona gösterdim... Masadaki tüm dostlar bu gerginlikten tedirgin olmuşlardı... Bayan dostlardan bir tanesi, erkek arkadaşına "biz kalkalım Devrim" dedi... Bir başka dost ise, "politik yazı yazmaktan konuşurken olayın boyutlarını niye bu bağlama taşıdınız ki?" diye sordu... Bense öfkelenmiştim bi kere... "Ulan ayıp be!.. Ayıp!.. Kimin başlattığını herkes gördü... Ama iyi oldu... Bu sayede dostu düşmanı tanıdım..." dedim... Bir diğer dost bir şey söylemek için ağzını açtı fakat sadece bana bakıp sırıttı... Fırladım, "Deassetirin gidin laan!.. Benim başka dostlarım da var!.. Onlara söyler hepinizi çıtırınızdan şişletirim lan!.." Bir sitcom dizisindeki hayret efekti gibi hep bir ağızdan "aaaa" dediler... Sonra ben utandım ve sakinleştim... Gassaray'lı dostla öpüşüp barıştık, Trabzonspor'u çekiştirdik...

Akşamsefası

BEN ASLINDA ANNEANNEMİM.

Ayça Şen

Şimdi her şeyi unutmuş gibi kırk yılda bir gidiyorum huzurevine anneannemi ziyarete. Acımadan da "dün geldim ya" diyorum senelerin intikamını almak, kafasını karıştırmak için.

Gerisini hatırlamıyorum. Gözümü hastanede açtım. Kafamla her zaman problemim olmuştur ama bu şekil ve sebepte hiç...

Yaşlılardan nefret ediyorum. Hem de öyle nefret ediyorum ki, patlattıkları kafamın dikiş izleri o yüzden silinmiyor bir türlü. Aralarından bir tanesi yüzünden kafam patladı ama ben nedense hepsini birer potansiyel cani olarak görüyorum.

Ayağımda patenlerle trabzanlara tutuna tutuna aşağıya inerken karşılaştım inatçı yaşlı bir keçiyle. Merdiven sayma hastaları derdimi anlar, altı merdiven inmiştim zar zor. Ve ufukta sevimsiz, sigorta gözlüklü kadın, koca dötüyle köşeyi dönüp benim inmekte olduğum merdivene bir adım attı. Yaşlı olduğu için hasta olma hakkını da sonuna kadar kullandı ve tek bir merdiven inebilecek haldeyken beni patenlerimle diğer tarafa itti ve "çekil şurdan ben yaşlı ve hastayım" diyerek bütün hayatını özetledi. Kafamın üzerine son sürat düşerken bir yandan azarlamalarını dinliyordum dinleyecek müzik sesi olmadığı için yaşlı dolu apartmanda.

Öyle bir patlamış ki, doktorlar bile hayret etmişler. Parçaları puzzle gibi birbirine ekleyip eğlenmişler.

Televizyondaki huzurevi görüntülerini neşeyle ve kahkahalarla izlerim alttan giden acıklı müziklerle. Düşen bir ihtiyara bir tekme de ben atarım. Ya erken yaşta öldürülsünler ya da benden uzakta yaşasınlar. Ya çocuklardan uzak tutulsunlar ya da sonsuza kadar yaşayabilsinler ve ölüm korkuları yüzünden o iğrenç takma dişlerini bir sırtlan gibi bana göstermesinler.

Oturduğum yerde herkes yaşlı. Alışveriş için sokağa adımımı atar atmaz çöküyorum yere. Sırtımda kambur çıkıyor, yüzüm asılıyor, gözüme bir gözlük yerleşiyor, paramın hesabını yapmaya başlıyorum. Geleceğimle bu kadar yüzleşince şimdiden tükenmiş hissediyorum kendimi.

O kadar benciller ki, çevrelerinde gezen gençlerin bütün böbreklerini, karaciğerini, kalbini transplantasyon yaptırmak istiyorlar. Bütün ilaçları içmek, çocuklarının evlerinde baş tacı olmak istiyorlar. Gençken yaptıkları pisliklerden kendilerini asla suçlu hissetmiyorlar, yaşlılığın bütün kaprislerini, bütün insanlığa yapıyorlar.

Teneşirin bile paklayamayacağı yaşlılar...

Yanlış anlamayın, kinci bir insan değilimdir. Bir yaşlıya bile zarar veremem. Çünkü onlara ziyan veririm ve hiç üzülmem. Sanki bundan sonra işlerine yarayacakmış gibi biriktirdikleri kefen paralarını çalarım, kapıcı çocuklarına bir tane verip pipilerini şişirttikleri çikolataların hepsini yer, atmaya kıyamadıkları süslü kutularını parçalarım gözlerinin önünde. Sümerbank'tan aldıkları pijamalarını yırtar, vergi iade zarflarını asla bulamayacakları yerlere saklarım.

Ve bahçelerindeki çimleri ezer, ömürlerini uzatacak öğlen uykusu saatlerinde arya söylerim kahkahalarla.

Ve süper emeklileri haklı bulurum sevmedikleri için. Elimden gelse paralarını banker Kastelli'ye veririm ya da sigorta emeklileriyle emekli sandığı emeklilerini birbirine düşürürüm.

"Üç aylığını taşıdığı çantasını çalmışlar" hurafelerinin anlattırılmasını yasaklar, kuralı bozanlara bankalardan torpil çektirip, kambiyo memuru yaparım hayatlarının sonuna kadar.

Ayaklarındaki varislere bakarım, şiş göbeklerinin altındaki çıta bacaklarına tiksintiyle dolu bir acıma duyarım.

Seksen yaşında evini tadilat yaptıranlara bağırır, ihtiyaç duymadıkları uykularına girerim kabus olup.

Tüm bunları yaparken de, pis bir pişmanlık duyarım mekanım cennet olsa bile.

Anneannemin yanında iki sene aralıksız kalmak zorunda kaldım. Öyle sinirliydi ki, yatakta dönerken çıkan sesi üç oda ileriden duyar, gecenin bir yarısı bağırtılarla yatakta dönmememi emrederdi. Sabahlara kadar nefesimi tutarak uyuduğumu bilirim.

Bu yüzden bir kişi bile çıkıp bana yaşlıları savunmasın sakın. Mutlu anılarınız varsa ninelerinizle ilgili, lütfen bana bulaştırmayın, ölene dek yanınızda taşıyın ve toprağa karıştırın. Belki bir gün iyi anılarınız toprakta yetişen sarmısak olup, yaşlılar tarafından yenir tansiyon düşürsün diye ve yanlışlıkla iyi hatıralar kanına karışır lanet olası bunakların.

Kulaklarımdan çıkmıyor bir türlü iki sene işittiğim sözler: "Kolların, bacakların kırılsın gerizekalı çocuk!" diye bağırtılarını nasıl unuturum anneannemin. Bir yandan da arada kalırım en sevdiğim yemekleri pişirdiği için zaman zaman.

Çok şişmanladım o dönemde. Sekiz yaşındaydım, şımarıktım, hepsi geçti. Ne şımarıklığım kaldı ne de sekiz yaşım. Ama boğazımdaki düğüm hâlâ durur yerinde. Gördüğüm her yaşlıda nefret olup akar damarlarıma yeniden, yeniden.

Evde otururdum. Yaz tatillerinde de evde otururdum. Çünkü evden bir adım uzaklaştığım anda emanet çocuk hisleriyle dolu anneannem beni aramaz, eve geldikten sonra boğazımdan getirirdi saklambaçı, çelik çomağı. Bir keresinde seksek kusmuşum, herkes hayret etmiş.

Zaten evin önünde de oynayamazdım. Çünkü hiçbir çocuk anneannemin evinin önünde oynayamazdı.

Böyle böyle... Şimdi her şeyi unutmuş gibi kırk yılda bir gidiyorum huzurevine anneannemi ziyarete. Acımadan da "dün geldim ya" diyorum senelerin intikamını almak, kafasını karıştırmak için.

Hakkını yiyorum çoğu zaman. Yaptıkları çok fazladır ama ben de sonuç itibariyle sıradan insan olduğum için hep kötü bölümlerini hatırlıyorum. Ya da şu andaki durumum iyiliklerini hatırlamak için uygun değil.

Her neyse. Bilemiyorum. Araya zaman girdi diye de unutamıyor insan. Hatta taraflı taraflı taşlaşıyor içimde her geçen gün onun aleyhine güçlenerek.

Üstelik bir yandan da kendimden nefret ediyorum her geçen gün. Çünkü ürpertiyle farkediyorum ki, geçen her sene beni daha da anneanneme yaklaştırıyor; hareketlerim, düşüncelerim ona daha fazla benziyor. Ve itiraf ediyorum; ben aslında anneannemim.

Ve bu yüzden, sakın bana çocuklarınızı emanet etmeyin!..

tuncer erdem

güz, bir damlayla düştü önce,

tepemize. sesi, alnımıza

işledi, yüreğimize. biz,

bir mevsim daha yaklaştık kendimize...

Akşamsefası

Gani Müjde Çç Çç Çç Çç Çç Çç Çç Çç Çç Çç Çç

İSİM	ŞEHİR	HAYVAN	BİTKİ	EŞYA	ARTİST	ÜLKE	NOT
Çetin Altan İlk Anti-Medyacı medyalı Çetin Altan. "Benim Bab-ı Ali patronlarıyla kavgam hiç bitmyecek" diyerek bayrağı açan adam.Köşe yazarından çok filozof. Yılların çilelerini, hapisleri, yasakları damıtarak bir yaşama sevinci ve keyfine dönüştürmüş ender kişilerden. Her dem muhalif bir Paris Mösyösü. Generalleri düelloya davet eden bir racon adamı. Köyde kadınlar için kuaför salonu açılmasını isteyen bir "dönek" Çeto...Üstelik sıkı zampara. Sanırım kadınları da yazmak kadar çok seviyor.	**Çanakkale** Geçerken arkamda kalan şehir: Çanakkale. Güney'e sakin bir yoldan gitmek isteyen İstanbullular'ın yol arkadaşı. Güneşin ilk içimi ısıttığı yer. Araba vapurunda sıcak bir çay molası. Parke taşlı yollardan geçip zeytin ağaçları ile sarmaş dolaş olduğum çayırlar. Truvalı Helen'in sevgilisini beklediği rüzgarlı tepeler. Homeros abinin ilk yazarlık denemeleri. Assos'ta bir balık rakı molası. Her karış toprağında savaşın yaşandığı barış dolu Çanakkale, seni unuttum sanma. Bir ara uğrarım güneye giderken.	**Çıngıraklı Yılan** Bozkırda bir su gibi akarak giderler gitmesine ama su içerken nedense ilişmezler insana. Ben ona rağmen yılan aleminden bir tek çıngıraklı yılanları severim. Çünkü mert hayvandır çıngıraklı yılan... Zehrini akıtmaya geldiği düşmanına çıngırağı ile geldiğini haber verir. Kaçacağın varsa kaç yani. Kaçmaz veya kaçamazsan, insanı ölüme götüren bir zil sesiyle gelir azrail. Ziller çalarken zehir kana oturur. Çengiler dökülür ortaya. Sonra bir sıcaklık bir sıcaklık...	**Çam** Nedense çam ve kar birlikte geliyor aklıma. Doktor Jivago filmi kareleri geziniyor belleğimde. Buğulanmış bir camı, kolunu avuç içime sıkıştırdığım kazağımla siliyorum. Ortodoks bir koro bana yardımcı oluyor düşümde. Sonra adada ayaklarıma batıyor çam yaprakları. Denizden çıkıp gölgesinde yediğimiz üzüm, domates ve beyaz peynirli ziyafetten sonra ağzıma layık bir kürdan. Ne yapraklarını döker ne eğilir Çam ağacı. Ağaçlar ayakta ölür diyorsak eğer bir çam gibi yaşamalıyız hayatı. Dökülmeden ve eğilmeden...	**Çaydanlık** Yugoslavya'dan gelirdi çocukluğumun çaydanlıkları. Dışı ve içi emaye kaplıydı çoğunun. Üzerinde kiril alfabesi ile bir marka altında da Beograd yazardı. İçinde ayrılıkçı Tamil gerillalarının kana boyamaya doymadığı Seylan'ın çayları pişerdi. Kolayı bilmezdim o zamanlar. Poşet çay ve çay makinaları da girmemişti hayatımıza. Balat'ta bir ev, evin içinde bir odun sobası, sobanın üzerinde emaye bir Beograd çaydanlığı. Buharında camlara karikatürler çizdiğim, meslek sahibi olduğum çaydanlık...	**"Ç"** harfinden anlatacak artist bulamadım, iyi mi? Gavur milletinde Ç yok zaten. C'yi kafalarına göre "c" veya "ç" okuyorlar. Ne bilsinler Gani Müjde'nin Öküz'e yazdığı yazılarda "Ç" harfine geldiğinde sıkıntı çekeceğini. Yoksa "Charles Bronson"u bir anlatırdım, parmaklarınızı yerdiniz. Hayır bir emektar "Ç" aradım. Cevat Kurtuluş, Sami Hazinses gibi, bulamadım... Mutlaka vardır birileri ama aklıma gelmedi işte. Beni affedin soyadının önünde Çetin, Çiçek, Çiğdem olan artistler. Bir tur daha atarsam bana kendinizi hatırlatın ne olur.	**Çek Cumh.** El sıkışarak ayırdı kendini soyadı Slovakya'dan. Sokaklarında yürürken kitap okuyan, duraklarda otobüs beklerken sevişen insanlardan "başka ne beklenirdi" zaten. "Oysa senelerce ne güzel savaşırlardı. Öğretmenleri ölürdü, köyleri yakılırdı." Dünyaya kötü örnek oldular canım... Üstelik "Siz bizim Çekoslavakyalılaştıramadıklarımızdan mısınız?" tekerlemesi de kıla gitti. Geriye dünya güzeli Prag şehri kaldı. Kral köprüsü üzerindeki çalgıcılar, uzun kahverengi şişelerde içilen biralar. Kafka ve Nazım'ın kenarına oturup şiirler yazdığı Vltava nehri.	**Ç** harfi deyince aklıma çile kelimesi geliyor nedense. Ç harfi çiçeği getirmiyor aklıma. Çileler, çiçeklere ağır basıyor. Oysa çiçekler çilelerden daha çok var hayatımda. Ama baskın karakter işte. Sokaklarda su sattığım Zagorlu, Tommiksli günler ağır basıyor. Buzkaymak ellerle okuldan dönen sevgilinin eline şöyle bir değebilmek için sokak köşelerinde çekilen çileler unutulur mu? Unutulur. Beyin bu!.. Unutmasa kaç yazar?. Salak şey toprak oluyor zaten...

Sevgili ÖKÜZ
Adres:
İmam Adnan sok. No:
20 Beyoğlu 80800 - İST

Doğru... Evet... Genç yazarlara, daha doğrusu yeni yazarlara da rastlanıyor dergide. Bunların çoğunun bayan olması da çok iyi bir gelişme.. Ama yetmez.. Okurlarınız genç ve yenilik, dinamizm, duygu arayışındaki insanlar, dergiyi eski ve oturmuş yazarlar için almıyorlar bana göre; onlar ÖKÜZ'ü Leman'ın bir devamı olarak görüp kaliteli ve biraz daha edebi bir underground'luk arıyorlar.. Peki bu nedir? Bence bu; edebiyata yeni kan gerektiğinin bir göstergesidir; bence bu, eskiyenlerin, 80'lerin edebiyat mantığının ve çizgisinin terkedilmesini çağrılayan bir düşüncedir..

Cemile Zipak

***

Öküz dergisini ilk sayıdan beri izliyorum. Yazın dünyasının böyle dergilere, hatta daha da çoğuna gereksinimi var. Özellikle, gençler üzerinde okuma alışkanlığı doğurmanız açısından da önemli.

Çalışmalarınızda yolunuzun açık olmasını diliyorum.

Orhan Tez-Fethiye

***

Trainspotting... Uyuşturucunun kötü, iğrenç, pis yanlarını gösteren bu film, eroin kullanan insanları, sıradan olmayan, farklı, çok özel kişilermişçesine mitleştiriyor, eroini popülerleştiriyor ve eleştirmekten ziyade özendiriyor. Eroinin kaşığa boşaltılması, ısıtılması, kaşığın içine filtre atılarak şırıngaya çekilmesi film boyunca, seyircinin adeta gözünün içine sokularak, kullanmayan insana bile eroinin nasıl hazırlandığını öğretebiliyor.

Renton'un işsizlik maaşını kastederek söylediği "Sponsorumuz devlet" lafıyla, eroin kullananların bireysel nedenlerden ziyade, kapitalist sistemin ve polis-devlet-mafya üçgeninin kurbanları olduğu gerçeğinin altını ısrarla çiziyor

Sonuç olarak; film bende umutsuz bir yargı bıraktı. Film bittiğinde bende, filmde "bütün orgazmlardan daha güzel" olarak bahsedilen ilk vuruş anının kafası düşüncesi ve kullanma isteği kaldı. Diğer düşünceler de sigara dumanı gibi dağılmıştı zaten.

– Eski Bir Canki –

***

Saat sabahın 2'si / Dolaşıyorum barları bu sabah / Yalnız ve tek başıma / Namus yok İstanbul'da

Mehmet Vanlı / İST

***

Diyarbakır E tipi cezaevinde ölenin otopsisi yapılmaz. Cesedi babasına verilmez. Nasıl öldüğünü öldürüldüğünü bilemez günlerce kapıda kar kış demeden kollarından sürüklemip atılan annesi. Diyarbakır E tipi cezaevinde öldürülen insan da sayılmaz zaten. O yüzden katiller araştırılıp bulunmaz ve hemen örtbas edilir olay.

Bir hafta sonra açık görüş yapılacağı kimin umrundadır. Kimin umrundadır doğduğundan beri babasını sadece karanlık locada şişler aradında gören Razerin'in babasına ilk defa dokunabileceği. Razerin'in hep uzaktan öpücük gönderen babasının dudaklarını yanaklarında hissedebileceği umudu kimin umrundadır ve şimdi bütün bunların çok çok uzak birer düş olduğu kimin umrundadır.

Şimdi babasının yasını bile tutamayan, tutması yasaklanan yasaklanan annesinin ona kızmasına babam hapiste diye cevap veren Razerin'e babasını göremeyeceğinin nasıl açıklanacağı kimsenin umrunda değil zaten. Zaten anlayamayacaktır küçük Raerin. Kimse kıyamayacak içleri gülen umut dolu gözlerine. Kimse yaşlar ve buruk bakışlar bırakmayacaktır bu gözlerde. O hep düşler göre ek sisler ardında bir adam hayali olacak düşlerinde, o da babaannesi gibi bekleyecek babasının gelişini.

Razerin gibi kaç çocuk yaşayacak bu akibeti ve daha ne kadar. Organize edip yapacak bazıları bu cinayetleri ve bazıları daha ne kadar göz yumacak ve daha ne kadar çocuk bu akibetin kabusuyla uyuyumayacak ne kadar?

Selma Özbek / Diyarbakır

Akşamsefası

NUSRET'İN ARABASI VAR O KADAR...

Cüneyt Özdemir

Irak'a ambargonun kalkmasını en çok ben istiyorum. Kuzey Irak'a bir an önce kim kuracaksa bir devlet kursun da kurtulalım bu çileden... Zaho'daki havaalanı da bir an önce devreye sokulsun. Nasıl olsa bölgede gözü olan birileri ileriye yatırım yapmak için uçak hibe eder. Havayolu şirketi adı da benden "peşmerge airlines". Zira artık bıktım. Yavaş yavaş Kuzey Irak'a ulaşmakla, cehennemin dibine gitmek arasında pek bir fark olmadığına inanmaya başlıyorum. Tek fark, şartlar aynı olsa da, cehennemin dibini bulmak daha kolay ve daha çabuk gibi.

Kuzey Irak'a gitmek için önce Diyarbakır'dan Nusret'i aramak gerekiyor. Nusret hiçbir zaman evde olmuyor ve Kürtçe bilen karısına derdinizi anlatmanız gerekiyor. Genelde ne dediğinizi anlamıyor. Siz de onun ne dediğini anlamıyorsunuz. Fakat her seferinde –nasıl oluyor bilmem– Nusret benim aradığımı anlıyor ve beni kelalâka bir yerlerde bulup Diyarbakır Havaalan'ında karşılayacağını söylüyor. Nusret karşılamasına karşılıyor da siz öyle kolay kolay Nusret'e ulaşamıyorsunuz. Türk Havayolları Diyarbakır seferini genelde bir "hava indirme tugayı" gibi asker dolu uçaklarla yaptığı için yer bulmak mümkün değil. Her seferinde rica, minnet bir yer bulabilirseniz, buluyorsunuz. Ve "ver elini Diyarbakır..."

Diyarbakır-Habur 100 dolar. Nusret tanıdıkları daha ucuza götürüyor. Ama ne götürüş. Arabası sütçü beygirlerini andıran bir reno steyşın. En son bindiğimde övünçle 600 bin kilometre yaptığını anlatmıştı. Korkmuştum, tabii erkekliğe bok sürdürmemiş, çaktırmamıştım... Yol ise Cizre'de çorba molası vermezseniz, üçbuçuk saat; yok, illaki içecem derseniz 4 saat. Yolda şöyle deliksiz bir uyku uyumanız ise imkansız. Her yarım saatte bir kontrol noktasında duruyor. Askerlere gülümseyerek "gasteciyim" diyorsunuz. Karşınızdaki asker dik dik bakıyorsa –ki genelde bakıyor– paşa paşa çıkartıp kimliğinizi gösteriyorsunuz.

Habur yolları Nusret'in arabasından bile eski kamyonlarla dolu. Zavallı kamyonculara acımamak elde değil. Günlergeceler boyu Irak'tan ucuz petrol getirmek için yollarda sıra bekliyorlar. Kamyonlarda yatıp kalkıyorlar. Sıra kendilerine gelince de dertleri bitmiyor. Gümrük memurları üzerinde ciddi rüşvet söylentileri dolaşıyor. Kimse cesaret edip de şikayet edemiyor, zaten duysa bile kimse de üzerine gitmiyor. Aman ha bir terslik olur, kapı kapatılır diye korkuyorlar. Habur kapısı bölgedeki binlerce ailenin tek ekmek kapısı. Kapı kapanınca tek çıkış yolu başka 'yollarda' aranıyor.

Habur'un öte yakası ise Darkwood. Fantom da sizsiniz. Önce gümrük önünde bekleyen peşmergelerin eline 100 dinar rüşvet sıkıştırıp savuşturmak zorundasınız. Yoksa Nusret sizi arabasıyla Zaho'da bekleyecek. Peşmergeler aç ve açgözlüler... Dinleri-imanları dolar. Özellikle Türkler'i kazıklamak en büyük hobileri... Eminim boş zamanlarını "Türkler'i nasıl kazıklarız" diye düşünerek geçiriyorlar. Açgözlü şoförler 'Nusret'i alma, bizi al' diyorlar. Onların arabaları Nusretinki'nden bile eski. "Nusret'e paraları peşin verdik" diyorsunuz. "Bedava götürürseniz götürün, sizle seve seve geliriz" diyorsunuz. Götürmüyorlar.

Araba sorununu çözünce sıra gerekli izin kağıtlarının bulunmasına geliyor. Bir gün bu peşmergeler birleşip bir devlet kurmayı başarabilirlerse devletin adını Birleşik Kürdistan Bürokrasi Devleti koyacak. Eciş-bücüş bir imza için Zaho'da saatlerce dört dönüyorsunuz, sonunda olayı çözüyor, gerekli yerlere gerekli rüşveti verince Dohuk'a doğru yola çıkıyorsunuz.

Kuzey Irak'ın en çok belirsizliğini seviyorum. Zira bu toprakların Güneydoğusu'nda bir kasabaya yaklaşırken kasabanın en son kime ait olduğunu bilememenin verdiği heyecan insanın adrenalini arttırıyor. Örneğin, Erbil'e geliyorsunuz ve düşünüyorsunuz; burayı en son Barzani mi almıştı, Talabani mi? Neyse ki Peşmergeler'in hepsi görmüş geçirmiş, kültürlü insanlar. Kontrol noktalarında her kimlik sorduklarında gösterdiğimiz bankamatik kartlarından karakter tahlili yapıp, her seferinde bizleri serbest bırakıyorlar.

Zaten burada bir kasaba ya da il, el değiştirince tek değişen resmi dairede çalışan memurlar. Son 3 aydır da maaşlar verilmediği için artık kimin adamının nerede çalıştığı da önemini yitirmeye başladı. Sanki Kuzey Irak'ta bir köşe kapmaca oynanıyor. Burada bir peşmergenin aylık maaşı 30 dolar. Yani sudan ucuz. Bu yaşlarını-başlarını almış amcalar hâlâ gençliklerinde aldıkları kaleşnikoflarını kullanıyorlar. Yıllardır topu topu 2 milyon 700 bin lira için savaşıyorlar. Sakın ola savaşın nedeni milliyetçilik demeyin; zira Irak, Amerika, İran, Türkiye dörtgenindeki çıkar hesaplarının hiçbirinin içinden milliyetçilik geçmiyor. Aslında tüm olay emperyalist istekler, geçim derdi, bir yaşam biçimi, falan-filan...

Değişen dengeleri en iyi Nusret takip ediyor. Arabasının torpido gözünde hem Talabani ile hem de Barzani ile çektirdiği fotoğraflar var. Girdiğimiz şehirlerdeki kontrol noktalarında hangisi denk gelirse onu gösteriyor. Bir gün yanlış fotoğrafı yanlış peşmergeye gösterecek diye korkuyorum.

Kuzey Irak'in dönüş yolu ise muhteşem. Gerçi geldiğiniz yoldan geri dönüyorsunuz, ancak Atruş Cumhuriyeti'nin yanından bile geçseniz, biliyorsunuz ki önünüz Türkiye. Darkwood'dan her ayrılışımızda Habur'da vatan topraklarını öpüyorum. Hatta hatta gümrükteki polislere bile sarılıyorum. Bir de Habur'dan Diyarbakır'a kadar Nusret'in son 3 yıldır almayı kararlaştırdığı arabasında hiç kimse uyandırmadan şöyle bir güzel uyuyarak geldiğim günleri görebilsem...

Bekliyorum.

BEYOĞLU'NDA GARİBANIN OTOPSİSİ YAPILMAZ

Oktay Güzeloğlu

DÖRT BİLEZİKLİ TAVŞAN

"Benim, bileğimi kesecekmiş" dedi, anlamadım kim?

Hırsız Bit'i, tanırsın, buranın adamı olacak sözde. İnsan kendi sokağının insanına saldırır mı? Bir kere boğazıma bıçak dayadı.

- Kızım sen de bu aç sokaklarda altın bileziklerle geziyorsun.

- Ne yapiim, süs diye takmıyorum ya. Yarın bir gün ortada kalırım, hasta olurum. Bizim alemde ne olacağın belli olmaz, topu topu dört tane bilezik, zorla aldım vallahi. Evde de bırakamam, hırsız çok, iki kere soydular evi.

- Erken git evine be kızım. Her gün sabaha kadar gezip içiyorsun?

- Yok be o kadar içmiyorum. Sahte, sulu rom içiyorum. Hanzolar anlamaz, anladı mı, 'para vermem' diyorlar ama bir-iki tatlı söz, bağlarım. Pezevenkler evde karısına söyleyemediğini bize söylerler. A..a koyim derler, ben de "Emine kim diyorum", "S..tir" dediler mi "Birazdan süslenirim" deyip geçiştiriyorum, hoşlarına gidiyor, komiklik yapıyorum. Bu alemde, hep delikanlısın, diyeceksin!.. İbinelere, puştlara, aman, böle işte. Yaş 45 olmuş, 28 senedir, bu alemdeyim. Babam bir de 11 erkek kardeşten sonra, adımı "Şükran" koymuş. Bu aleme düşeceğimi bilseydim valla doğmazdım.

- Kızım senin elinde mi?

- Doğru be, s.ktir et, Şükran'ı. Tavşan daha iyi, zararsız hayvan, benim gibi. Bak, hapishaneden çakmaklık göndermiş bir müşterim, diyerek gösterdi. Hapishane işi boncuklu, üzerinde de "tavşan" yazıyordu.

- Oooy hapishanelere kadar adım düşmüş dedi. Kahkaha attı ve hadi seni bu akşam bir yere götüreyim, valla para benden, paspal, bir yer ama neşeli. Bir de dönme var, şarkı söylüyor. Ben bu dönme'ye bilmeden aşık oldum; söyledim. "Ay ben de sizdenim" dedi. Niye pantolon giyiyorsun, dedim. Sen de giyiyorsun ya, dedi. Valla, ne güzel çocuk, bir içim su, acıdım, "dönmüş". Onu dinlemeye gidelim, çok acıklı söylüyor, söylerken ağlıyor valla.

- Sen de ağlıyor musun? dedim.

- Doğru be, ben de ağlıyorum, dedi.

- Yahu Tavşan, canım istemiyor, dediysem de ısrar etti. Kaçta gideceğiz? dedim.

- Gece 12' den sonra bizim lokantada iş bitiyor zaten, 2'de çıkıyor, "Dönme", onun için gidiyorum. Orada keriz de çok, ısmarlıyorlar ama bu gece olmaz. Ben sana ısmarlıyacağım, söz.

- Adamın var mı? dedim.

- Yok be, bizde adam mı durur? Zaten az para kazanıyoruz. Sen şimdi güzel adamsın, durur musun?

- Beni karıştırma dedim.

- Delikanlı adamsın sen.

- Bırak kızım nereden çıktı bu laflar.

- Tabi sen delikanlısın, bizim patron abla da söylüyor, serserilerden çok korudu bizi diyor.

- Yahu, bırakın bu lafları, ben kabadayı değilim, beni severler o kadar.

- Ben de, seviyorum seni. Bak, yanlış anlama, kardeş gibi seviyorum.

- Nasıl seversen sev be kızım...

Tavşan, çirkin, sekerek yürüyen zayıf, sarıya boyanmış saçlı, 5. sınıf meyhanelerde çalışan, "vesikasız" bir orospu. Yüzünün, çizikleri, yaşanmışlığın kırık düşleri gibi durur alnında.

Gece buluştuk. Doğru dönme şarkıcıya. Ooo içerisi toz duman; abiler, ablalar, travestiler, i.neler, hanzolar yığılı. Küçük bir yer. Kenarda zorla bir yer bulup oturduk. Sahnede bir menopoz karı, şarkı söylüyordu. Gürültülü, tavşan, herkesle, samimi selamlaşıyor. Ben de kafamla selamlıyorum, tanımadığım insanları.

Birer duble rakı attık, aslında, ben bir atana kadar Tavşan üç duble attı. Arada bir yalandan, çığlıklı gülüyor kafasını, omuzuma vuruyor, neşeli, etrafa fazla havalı poz atıyor.

Saat geldi ve anons! Dönme şarkıcı çıkacak, bir alkış, bir alkış, ıslıklar, gırla, sanki "Zeki Müren" çıkıyor. Önce sesi, sonra kendi çıktı. Sahne 25 santim yükseklik, 3 metre genişlikte vardı. Ses ayarı yüksek, insanlar yüksek sesle konuşuyor. Fakat gürültüde laflar, havada çarpışıyor, "davulcu ossuruğu" gibi boşa gidiyor. Tavşan, kulağıma, eğilmiş, anlatıyor. Anlamıyorum zarını patlatacak, "dönme şarkıcı" dönmüş sesiyle, kendini yerden yere atarak acılı şarkılar söylüyor.

Bir ara yanımıza geldi, bize, bilhassa bana "Yazık değil mi sana" şarkısını söylüyor.

Tavşan kızdı, kıskandı.

"Git lan i.ne dönme!" diyerek tersledi. Dönme de, şarkı arasında orospu diye bağırdı, mikrofonda patlıyan sesle. Bir anda ortalık karıştı. Birisi geldi, Tavşan'a bir sürü küfür yağdırdı; Tavşan sarhoş, abuk subuk, küfürler ediyor. Laflar bana da çarpmaya başladı. Geleli 3 saat olmuştu. 3 saattir nöbet tutan suskunluğum kendini adamın üzerine attı. Sonunda, sağ kaşım yaralı, kanlı Tavşan, üç-beş, belki de daha fazla, yumrukla kurtulmuş olarak, sokaktaydık. Tavşan hâlâ "İbine dönme, benim yanımda sana asılıyor, yazık değil miymiş sana. Ne var lan ibine, çirkinsem ne günahım var, yaratan utansın, çirkinim lan, sana ne ulan, sana ne dönme ibine" diye ağlıyor, bağırıyor. O sarhoş, ben sarhoş, "eve, bırak beni" dedi. Sakinleşti. Kolumda, perişan evine gittik.

Kapıda, "hadi çık yat" dedim.

"Sen de gel, gel valla saldırmam" dedi. "Kafam çok iyi" dediysem de, evine girdik, yattık.

Sabahleyin üzerimde bir ağırlık vardı. Tavşan'dı...

Güzel insan Ferruh

Erdem Özkahraman

ŞEHİR AŞKİYASI

Çingeneler: En İyi Türkü Söyleyeni Padişah Seçen Halk

ÇİNGENELER

"Karanlık yağmurlar gibi dağılmışlar / sıcaklarda/ ne dua edecek kiliseleri var / ne savaş duyuracak devletleri / başkaları için kılıç yaptılar / kendilerine salt yalnızlık türküsü söylediler / içlerinde en iyi türkü söyleyeni / padişah seçtiler kendilerine"

Radovan Pavlovski

Çingeneler, "hiçkimsenin akrabası", "hiçkimsenin arkadaşı"dırlar... Geleneksel kavrayışa göre, Çingenelik kusurlu hallerdendir, toplumsal/sosyal bir sicildir. Onlar, "dışımızdan biri"dir, aykırıdır, ötedeki'dir, öteki'dir. Uzakta kalmaları, içimize girmemeleri gerekir.

Çingeneler, bütün bunlara şarkı söyleyerek itiraz eder... Onları aşağılamak için, "hiç insan, yok insan" anlamında sözcükler türeten kendileri gibi azınlık bir halka, şarkı söyleyerek itiraz ederler. Çingeneler tüm zamanlarda müzikhal bir halktır...

Onlara, "Gurbet" dendiğini ilk kez Kıbrıs'ta duydum. Anadolu'nun bazı yörelerinde de aynı sözcüğün kullanıldığını öğrendim. Makedonyalı Türklerin de, "Gurbet" dediğine tanık olunca şaşırdım... Dünyadaki tek Çingene Partisi, Makedonya'dadır. Rivayete göre, meclisteki tek milletvekili, kemanla solo geçerse "evet", ıslık çalarsa "hayır" oyu kullanmaktadır...

Çingene; romantik bir sıla çağrışımıdır. Gurbet; gitmelerin, uzaklıkların romantizmidir... Uzaklıklar, gitmeler, yollarda yaşanmış anılar, aşklar, kırılmalar...

Az fotoğraf çektirirler, ama aynayı/tarağı ellerinden düşürmezler. Her kuşa, her ağaca, şarkı sözü yazarak, çalgıların tellerine özgürlük kondurarak gezmelerde geçen hayatlar toplamıdırlar...

Gelecek uzun sürdüğü için, şimdiki zaman içinde dillenirler. Alfabelerinde "geçmiş" ve "gelecek" zaman yok gibidir. Çingeneler Zamanı, şimdiki zaman, şimdiki zaman, Çingeneler Zamanı'dır...

İnsanlar çingenelerden daha çok, çingene imgesini sever. Çiçekle, müzikle özdeşleştirilirler. Platonik, imgesel bir aşk halidir bu. Çingene kavramına ve çingene imgesine duyulan sempati, gerçek çingeneye duyulan antipatidir. Bu iki yüzlü yanılsama, bireyin ve toplumun yabancılaşması, şizoik bölünmesi, bilinç yarılmasıdır...

Çingeneler, "hiç kimsenin akrabası"dırlar... "Hiç ulus" ve "hiç ülke"dirler. Belkide bu nedenle, gelecekte olması gereken bir düşün, şimdiki zamanda çocuksu ve söz dinlemez sembolüdürler. Şimdiki zaman caz'ı...

Onlara, "düş burcu", "çiçek burcu", "esmer burcu", "gurbet burcu", "şarkı burcu" da denebilir.

Sembolleri, gerçeğinden daha yakışıklı bir halk...

Asi, gezmelerde... Gözaltı'nda ve Sözaltı'nda sınırlara sığmayan, sınırötesi yaramazlıklar yapan, hiç büyümeyen çok çocuk bir halk...

Müzikhal Aşkiyalar...

Gam'sız müzik yapan tek halk...

Ulusötesi şarkılar, devletötesi çalgılar, çiçek esmerliğinde naif bir Çiçek Enternasyonalizmi...

Çigan Enternasyonalizmi...

Sezai Sarıoğlu

Akşamsefası

alın çocuktan en büyüğünü! tan cemal ve iki çocuk

ezgi ve dilara su kim hangi takımı tutuyo diye mahallede anket yaptılar yoldan geçenlere sormuşlar bayağı da çalışmışlar

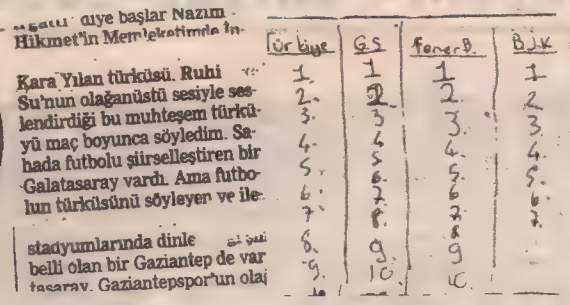

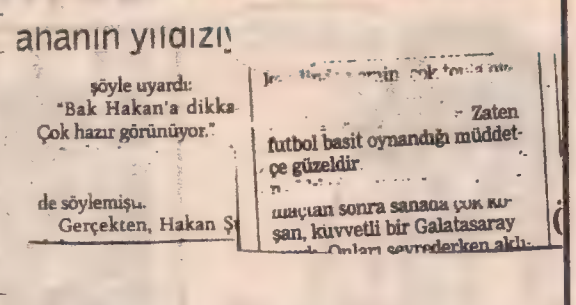

kimi kızmış, sizin işiniz yok mu demiş. kimi de başını okşamış onların sonuçları değerlendirip verdiler bana gördüğünüz gibi en büyük gassaray!

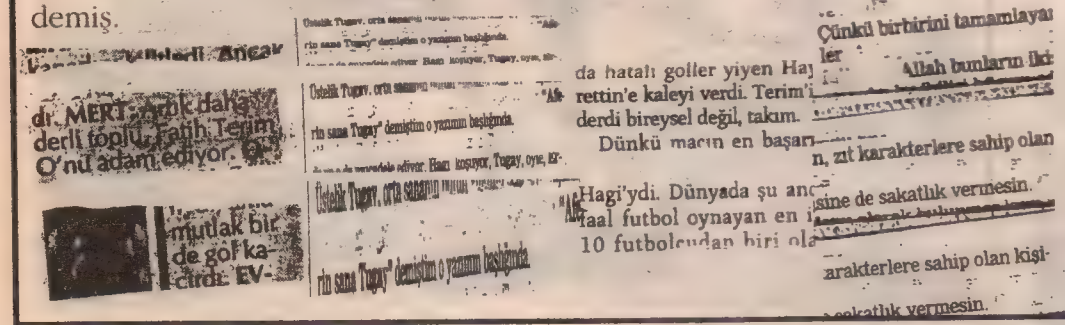

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Özdemiroğlu

Vedat Bey'e Afganistan'ı sordular. "İlk cinayet işleyen insan, kardeşi Habil'i öldüren Kabil'di. Şimdi de Kabil kentinde kardeşin kardeşi öldürmesi, bütün barış yanlıları gibi beni de üzüyor elbette" dedi. Bunları dedi.

31 Mark Olayı

Vedat Bey, tuhaf bir kaza geçiren spor yazarı dostu **Atak Bey**'in görevini üstlenmek için gazeteye gittiğinde, kendisini **Şirin Hanım** karşıladı. (Bu hanımla bir gün evvel telefonla konuşmuşlar ve bu konuşmadan sonra zavallı kadın -Vedat Bey yanılmıyorsa, ki yanılmazdı- kötü şekilde aşık olmuştu) Vedat Bey'le tanışınca aşkı bariz şekilde depreşen bu minyon kadınla birlikte spor servisinin diğer elemanları da Vedat Bey'i çok iyi karşıladı. Servis şefi **Ferhat Bey** dışında. Vedat Bey "Üç ihtimal var" diye düşündü, "Ya şef olduğu için bana gösterilen ilgiyi kıskandı, ya beni zaten sevmiyordu veya şu küçük hanım, onu çok seviyor olabilir. Yoksa herhangi bir insan bana niye soğuk davransın ki?" (Buradan Vedat Bey'in uzun yıllar önce de aynı muhteşem mantığa sahip olduğunu görüyoruz.)

Kahveler içildikten sonra Vedat Bey konuştu:

-Artık görev zamanı. Atak Bey burada ne yapıyorsa, hiç çekinmeden söyleyiniz, o sorumluluğu ben alacağım.

Şirin Hanım mahçup bir kahkaha attı:

-Aman Vedat Bey, isterseniz bütün gazeteyi tek başınıza çıkarabileceğinizi aptallar bile bilir.

Ferhat Bey sakin olmaya çalışarak:

-Vakit ilerliyor. Gazete baskıya girecek. Makinalar bizi beklemez. Okuyucu görkem değil, gazete ister.

Vedat Bey:

-Haklısınız. Görevim nedir?

-Siz, ben ve **Muhittin** adlı arkadaş, oturup geçen hapta oynanan futbol maçlarını değerlendireceğiz.

-Tamam. Şef sizsiniz.

Vedat Bey, Ferhat Bey ve Muhittin adlı bey adayı, masabaşına oturup fikir teatisi yaptılar. Haftanın kareasını, haftanın hakemini, haftanın karma takımını ve haftanın golünü seçtiler. Gol krallığı zaten belliydi. Geriye sadece haftanın takımı kalmıştı. Ferhat Bey gerinerek:

-Haftanın takımı **Fenerbahçe** olsun derim. Ne dersiniz? Sanırım bir itiraz yoktur.

Muhittin parmağını şıklattı:

-Kabul şef. Güzel bir seçim.

Vedat Bey, bu Muhittin adlı gencin güç meraklısı ve şef yalakası olduğu için ne kadar zor bir ruhsal durumda olduğunu düşündü. Ferhat Bey sert şekilde:

-Vedat Bey! Sizin fikriniz nedir?

-Bence Fenerbahçe yanlış seçim. İstanbul'da **Göztepe**'yi 1-0 yenmiş. Normal bir sonuç bu. Oysa Vefa, Ankara'da **Hacettepe**'yi 2-1 mağlup etmiş. Haftanın takımı olmak Vefa'nın hakkıdır.

-Hayır, Fenerbahçe olacak. Ben şefim!

-Ben de dürüstüm. Ayrıca üzerimde dostum Atak Bey'in sorumluluğu var.

-Kes sesini. Defol git buradan.

Şirin Hanım, endişeyle yanlarına geldi:

-Ferhat Bey, teessüf ederim. Böyle kıymetli bir misafire...

-Sus, orospu!

Vedat Bey, Ferhat Bey'i kedi yavrusu gibi ensesinden tutup kaldırdı:

-İşte buna tahammül edemem. Küçük hanımdan özür dileyiniz.

Ferhat Bey özür diledi. Vedat Bey devam etti:

-Ayrıca, demin ajandanızda birtakım garip rakamlar ve banka numaraları dikkatimi çekti. Sanırım oradaki Fenerbahçeli yöneticinin adı tesadüf değil. Sizi kınıyorum.

Vedat Bey, Ferhat Bey'i yere bıraktı. Tam arkasını dönüp Şirin Hanım'ı sakinleştireceği anda, çılgına dönen Ferhat Bey, çekmecesinden çıkardığı matkapla Vedat Bey'e saldırdı:

-Alçak herif, gelip herşeyi bozdun. Ekonomik teşebbüsümü baltaladı, kariyerimi parçaladın ve görkeminle Şirin Hanım'ı baştan çıkardın. Ferhat, Şirin için dağları delmişti, şimdi ben de seni, yani dağ gibi bir adamı delik deşik edeceğim. Geber alçak!

Tabii ki Vedat Bey'in bu saldırıyı kazasız atlatması ve zavallı Ferhat Bey'i ekarte etmesi zor olmadı. (İlerleyen yıllarda Şirin Hanım, Vedat Bey'le çok ilgilenecek, ne yazık ki karşılık bulamayacak ve Paris'e yerleşecektir.)

Ertesi gün, Vedat Bey, elinde gazeteyle Atak Bey'i ziyaret etti. Atak Bey neşeliydi:

-Ah benim vefalı dostum, işimle ilgilendiğin için sağol. Bu arada haftanın en iyileri çok dürüstçe seçilmiş, bravo! Bravo!

-Bir an önce iyileşiniz Atak. Çünkü artık şef oldunuz. Ayrıntıları anlatamayacağım, önemli bir işim var. Hemen eve gidip **Ilgaz Dağları**'nın Anadolu'daki yüceliğini anlatan bir güfte kaleme alacağım. Neden dersen, ilham geldi derim. Hoşçakal.

test
KÜLTÜR SANAT
met üst

1. aşağıdaki kitaplardan hangisi merhum kemalettin tuğcu'ya ait değildir?.
a-) huysuz çocuk b-) hırsızın oğlu
c-) cillop gibisin yavrum
d-) sokak çocuğu

2. haklar ve özgürlükler platformu dönem sözcüsü oya gökbayrak'ın elektrikli sandalyesinde eroin bulunması sahnesini türk sinemasında en çok hangi kötü adam yapardı?.
a-) önder somer b-) mecdet nenzir
c-) tecavüzcü coşkun d-) Reha Muhtar

3. cimbom'un romen futbolcusu Hagi hangi ünlü karikatüristimizi ansırtırttırıtırıyor?.
a-) ali ulvi ersoy b-) bedri koraman
c-) mehmet çağçağ d-) suat özkan

4. bıyıksız hikayeler hangi bayan karikatürcümüzün albümünün ismidir?.
a-) ramize erer b-) özden öğrük
c-) feyhan güver d-) gülay batur

5. fransız şair Arthur Rimbaud para kazanmak için hangi işleri yapmıştır?.
a-) beyaz kadın ticareti b-) esir ticareti
c-) silah ticareti d-) mefruşatçılık

6. meşhur "ne yapmalı" kitabı hangi rus düşünür, yazar ve eleştirmenine aittir?.
a-) nikolay gayrilloviç çernişevksi
b-) boris yeltsin c-) nastasia kinski
d-) nataşa nataşa kodun beni ataşa

7. başbakan necmettin erbakan'ın burcu nedir?.
a-)hurma burcu b-) kaynak burcu
c-) burcu burcu d-) namus burcu

8. Leman ve Öküz'ün yazı işleri müdürü kutlu esendemir hangi başlıklı kapaktan yargılandı?.
a-) kırmızı başlıklı kız
b-) cezaevleri ölüm kusuyor
c-) beni köyümün yağmurlarında yıkasınlar
d-) yargılanan esendemir pas tutmaz
e-) aşkın ve savaşın gündüz ve geceleri
f-) at,avrat, silah
g-) mezarımı taştan oyun
h-) en büyük cim bom başka büyük yok

1-d, 2-a, b,c,d 3-b, 4-c, 5-c, 6-d, 7-b, 8-a
Not: Bu hafta doğru cevapları bulup gönderenleri su'ya götüreceğiz, susuz getireceğiz.

Akşamsefası

Muhsin Kızılkaya

CİNS İSİMLER

"İnsan Mahallesindeki En Yakın Komşum..."

Onunla arkadaş olmama vesile olduğu için Ayşegül'e...

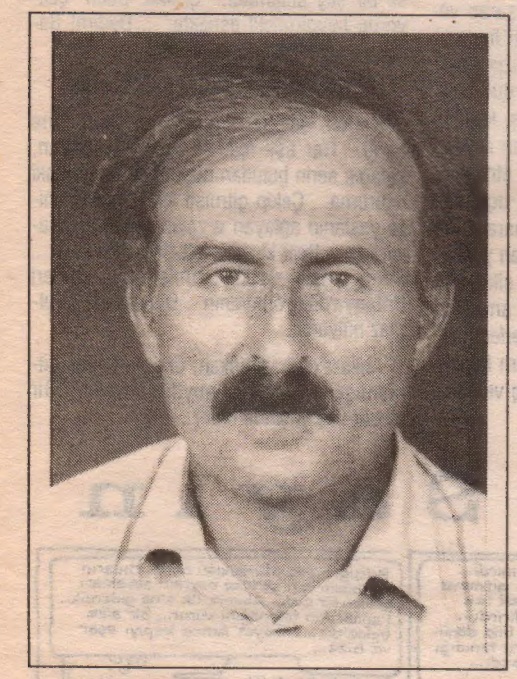

Sokakta karşılaşırsanız onunla, eminim hiç dikkatinizi çekmez. Sıradan bir adamdır, çok sıradan görünür, herhangi bir belediye otobüsü müdavimi gibi. Hafif eprimiş kot pantolonu, gösterişsiz, markasız gömleği veya ceketi, herhangi bir yerden alınmış ayakkabıları, kırlaşmış seyrek saçları, uzunca sayılabilecek kancalı burnu, bıyıklarının altındaki dudaklarından eksilmeyen hafif tebessümü, sarıya çalan yüzü, uzun sayılmayacak boyuyla yürür, yanında biri varsa mutlaka konuşur, yoksa düşüncelere dalarak etrafıyla çok az ilgileniyormuş gibi yürür.

Sıradan bir adam görüntüsü verir, her gün her yerde karşılaştığınız bir adam...

Kafasında kocaman bir dünya...

Meselelerinin büyük bir kısmını halletmiş, teorisi üzerine kafa patlatılmış, analizi mükemmel yapılmış, referansları 600 yıllık düşünce tarihinin en kuytu köşelerinden alınıp çıkartılmış, dörtbaşı mamur, sağlam bir dünya... Marksizmin en rafine, en insancıl, en radikal ve en devrimci özünden damıtılmış bir dünya...

Ömer Laçiner... Bizlerin, (onunla dostluk kurma şansına kavuşmuş hepimizin) Ömer Abisi...

1991 yılına kadar Ömer Laçiner adı benim için hep gizemini koruyan bir efsaneydi. Türk solunun yetiştirdiği "en çaplı" teorisyenini bambaşka bir insan olarak canlandırmıştım belleğimde. İnce tel çerçeveli gözlükleri olan, kafasında saç kalmamış, yuvarlak yüzlü, ağır ağır konuşan, belki de az buçuk kendini beğenmiş, bildiği şeyler konusunda ketum, kendini ağırdan satan, kibirli, iyi giyimli bir adam olarak hayal etmiştim onu hep. Hayır, bütün bunlar yazdıklarından edindiğim izlenimler değildi. Bu kadar çok şey bilen, bu kadar çaplı bir entelektüel ancak böyle biri olabilirdi. Muhtemelen liseyi bir kolejde okumuş, yüksek öğrenimini de yurtdışında bir üniversitede...

Ve 1992 yılında ilk kez karşılaştığımda, uzun süre karşımdaki adamın Ömer Laçiner olduğuna inanamadım. Bir "sivil" inisiyatif grubu tarafından düzenlenen veTürkiye'de ilk kez Kürt sorununun enine boyuna tartışıldığı bir konferansta gördüm onu. Sunucu anons etti adını ve hiç beklemediğim bir adam çıktı kürsüye. Açıkçası, biraz yukarıda tarif ettiğim bir Ömer Laçiner bekliyordum. Eski bir kazağın üstüne giydiği yelekle, hiç de alıştığımız entelektüel görüntüsü vermiyordu. Sanki kalabalığa hasbelkader karışmış biri gibi... Şimdiye kadar bütün konuşmacıları dinlemiş, o çıkınca kürsüye daha bir pür dikkat kesilmiştim. Farklı şeyler söylüyordu, söylediklerinin özetini daha sonra bu konuyla ilgili topladığı yazılarından oluşan kitabına başlık yaptı: "Henüz Vakit Varken..."

Bizden önceki kuşağın, 68 kuşağı diye ünlenen bir kuşağın içinden çıkmış, asker kökenli bir teorisyen, entelektüel... 1975 yılında yayın hayatına başlayan, 12 Eylül'den sonra 9 yıllık bir kesintiye uğrayan, Türkiye'nin en ağırbaşlı, en etkili sosyalist kültür dergisi "Birikim"in yayın yönetmeni...

Kendi kuşağından birçok kişiden farklı olarak korudu kendini. Ölümden ve yıllarca sürecek hapis hayatından bir şekilde kurtulmuş birçok arkadaşından farklı olarak, "değişim rüzgarlarına" kapılmadı. Hocası Karl Marx'tan almıştı desturu, dünyayı yorumlamak yetmiyordu, asıl olan onu değiştirmekti. Bundan olsa gerek, dünyanın ve olayların değişimine bağlı olarak, "değişmekten" çok "değiştirmeyi" koymuştu kafasına bu yolun yolcusu olmaya karar verdiği andan itibaren.

Sıvaslı, 5 çocuklu bir ailenin yoksulluğu, daha çok küçükken askeri okula götürdü onu. "Parasız" okumak zorundaydı. Erzincan'da sınava girdi ve Kuleli Askeri Lisesi'ni kazandı. Kuleli'ye girişi, Kuleli Lisesi Kütüphanesi'ne de bir müdavim kazandırdı. O dönemde Ömer Laçiner'in, bütün askeri kütüphanelerde bulundurulan, ancak yasak olan birtakım kitaplara ulaşması, gece gündüz kütüphaneden çıkmayan çocuğa sempati duyan kütüphane görevlisinin yardımıyla oldu. Kütüphanenin alt katında kilit altında bulundurulan "yasak yayınlara" ulaştırdı onu bu görevli. Burada, "Manifesto"yu okudu, Mao'nun "Halk Savaşı Taktikleri"ni... Bu mahzende aşılandı, burada kanına girdi Karl Marx... (Bir yerlerde okuduğum, "Mustafa Kemal Askeri okuldayken Marx'ı okuma şansına kavuşmuş olsaydı, Türkiye'de sosyalist bir devrim yapardı" saptaması düşüyor aklıma.)

Her Türk subayı gibi, "teşkilat" işlerine askeri okulda bulaştı. 1970'lerin başında, solcular arasında yoğun bir şekilde tartışılan "sol darbe" fikrine sempati ile bakmadı. Mahir Çayan'la yaptığı bir görüşme THKP 'ye götürdü onu. Eline silah alan gençlerin devrim için eyleme geçmeleriyle birlikte Mahir Çayan'dan sonra yakalandı ve Selimiye Kışlası'na hapsedildi. Askerlikten atıldı; ordudan el çektirildiğinde rütbesi üsteğmendi. Hapishanede biriktirmeye başladı, çok önceleri temellerini attığı teorik dünyasına ait o muazzam birikimini. Bu birikimin, günün birinde bir "sosyalis kültür dergisine" dönüşmesinin düşünü kurdu mapusanede tanıştığı Murat Belge ile birlikte.

Herkesin Türkiye'nin kurtuluşu için "silahlı mücadele teorileri" geliştirdiği, "radikal olmanın silahlı olmakla" eşdeğer tutulduğu bir dönemde, "büyük bir fikri platforma" kaynaklık edecek, "kendi teorik dünyamızı kurmak..." cümlesinde somutlaşacak bir "sosyalis kültür dergisi" çıkarmak cesaret isterdi. Gelecek eleştiriler hazırdı, "gün o gün değil, derlenip dürülmesin bayraklar" şiirinin revaçta olduğu bir dönemde "fikrin", "teorinin" zamanı değildi. "Militan", "Barikat", "Duvar", "Özgürlük", "Kurtuluş" gibi "radikal" kelimelerin siyasal-ideolojik hareketlere dergi adı olduğu bir dönemde, adı "Birikim" gibi ne suya, ne sabuna dokunan, "pasifist" bir oluşumun hiç zamanı değildi. Teorik dünyaymış...Teori amaç değil, devrime giden yolda sadece bir araçtır!

Selimiye Kışlası'nın birkaç kat yerin dibindeki hücrelerinde Ömer Laçiner'in beyin hücrelerinde oluşan ve bütün bu eleştirileri göğüsleyebilecek, "kendi teorik dünyalarını kuracak" bir dergi fikri, koğuşta tanıdığı TİP geleneğinden gelen akademisyen Murat Belge'nin kafasındakilerle birleştikten sonra, "politika üretmeye adaysak eğer, önce o politikanın üretilebileceği teorik zemini oluşturmalıyız" cümlesine dönüştü. Dışarıda, Can Yücel, Onat Kutlar ve Yavuz Çizmeci hazır bekliyordu. (Onat Kutlar öldürüldü, Can Yücel hâlâ kıpır kıpır, Yavuz Çizmeci, Ahmet Özal'la birlikte bir havayolu şirketi kurdu, şimdi malvarlığını bekliyor!)

1974 affından Murat Belge çıktı dışarı, 141'den yatanlar af kapsamının dışındaydı. Meclis'in bu kararını daha sonra Anayasa Mahkemesi iptal etti, Ömer Laçiner böyle serbest kaldı. Gördüğü işkenceler zayıf düşürmüştü onu. Tüberküloza yakalandı. Ağır hasta oldu. Uzunca sayılabilecek bir nekahet dönemi Sıvas'ta geçirdi, doğduğu şehirde. Ve 1975 yılında geri döndü, "Birikim"in ilk sayısı da o yıl çıktı siyasal arenaya...

Bu dergi bir fraksiyon dergisi değildi. Kulvarı farklıydı ve fraksiyonlar üstüydü. Dergiyi okuyanlar, dergide yazanlar, bir süre sonra "Birikimciler" diye adlandırıldılar. Silahlı-külahlı mücadeleyi radikal olmanın başkoşulu sayanlar, küçümsediler Birikimcileri, onlara göre bu derginin etrafında bir araya gelen aydınlar, yazarlar, akademisyenler, "biriktirmekten" başka bir iş yapmıyorlardı.

Açın Birikim'in o dönem sayılarını, sosyalist hareketin bugün geldiği noktayla ilgili birçok ipucu bulacaksınız.

12 Eylül darbesi, "Birikim"e de inen bir darbeydi. 2 yıl kaçak yaşadı Türkiye'de. Kaçak yaşadığı sürece de, bazı önemli maçları kaçırmadı. John le Carrê'nin romanlarını aratmayan serüven dolu bir yolculukla (Kapıkule'de yakalandı, Almanya'ya giden işçi pasaportu vardı, yemediler; Kuzey Denizi'nde balina avlamaya gidiyorum dedi ve görevlileri ikna etti), karayoluyla Almanya'ya, oradan binbir güçlükle Fransa'ya geçti ve zaman zaman Türkiye'ye kaçak girerek 8 yıl sürgün hayatı yaşadı. Sürgündeyken, 1989 yılında yeniden Birikim'i yayınlamaya başladı.

Şimdi her sayıya yazdığı "geçen ayın birikimi" başlığı altındaki analizleri, Türkiye'nin bugününe ve geleceğine yepyeni bir bakış açısı getiriyor. Şimdiye kadar ileriye dönek ne yazdıysa, hemen hemen her şey dediği gibi oldu. Başka bir dilden yazmış olsaydı, bu makalelerin tümü uluslararası entelektüel camiada birer referans olarak kabul görecekti. Tıpkı, Edward Said, Samuel Huntington ve benzeri çağdaş entelektüellerin mekaleleri gibi...

Birikim'in rahley-i tedrisinden geçenlerin birçoğu şimdi önemli mevkilerdeler. Ahmet İnsel, Ümit Kıvanç gibi bazıları başladığı yerde; Serdar Turgut, Umur Talu gibi bazıları da başka yerlerde. Şimdi çakı gibi yeni bir grup yetişiyor, Birikim ve tabii Ömer Laçiner okulundan, Ulus Baker, Tanıl Bora, Necmi Erdoğan gibi...

Yemek yemeyi çok seviyor, soğuk evinde sırtına hırkasını geçirip sabahlara kadar yazı yazmayı ve maç seyretmeyi bir de. Bir de, klasik Türk müziği ağırlıklı fasıl muhabbetlerini... Belliğinde yüzlerce şarkı var, bazı geceler sabahlara kadar şarkı söyler bizlere...

Yine öyle insan... yine öyle sıradan bir adam gibi. Yaşayan, mütevazı, kendini önemsemeyen, herhangi bir adam gibi...

Çinlilerin ataları,"Bir yıl için çalışmak istiyorsan buğday ek, on yıl için ağaç dik, otuz yıl içinse adam yetiştir" demişler. Evet, Türk solu hiçbir şey yapmadıysa, Ömer Laçiner gibi bir adam yetiştirdi.

Bu bile yeter!

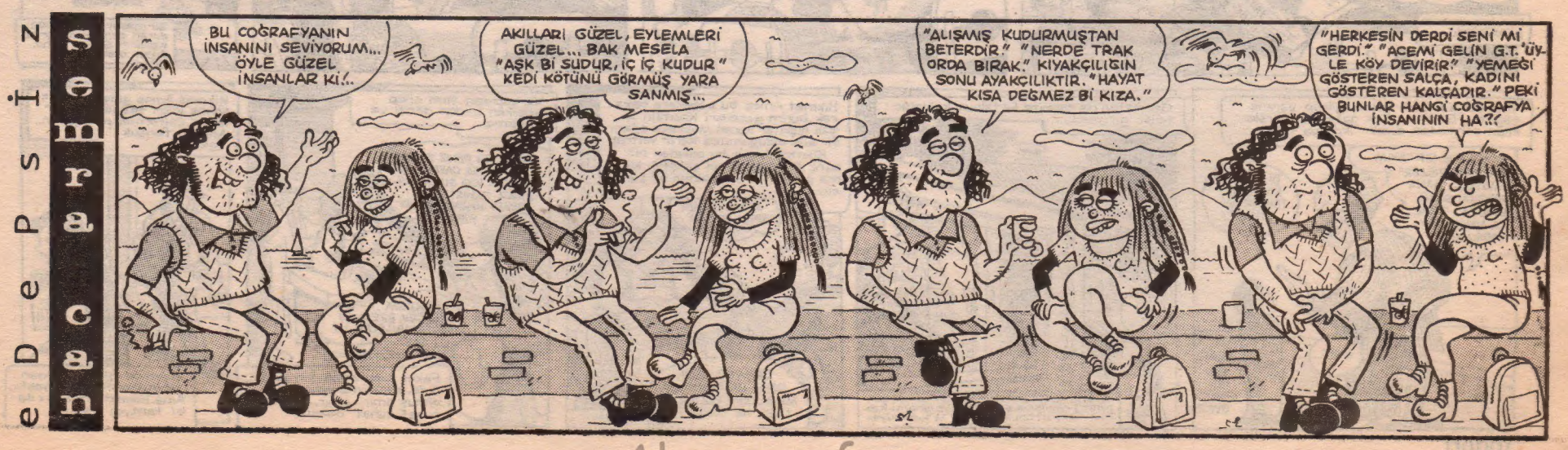

Mesut Ceylan

ORKUN KİTABELERİ

Yok babacım, bizim seksen kuşağı hayvan ya. Samimiyim bu böyle. Ruh muh hakgetire. Ama atmışsekizliler öyle mi. Gözünü seveyim ben onların. Bi kere adamlar civciv misali içiçeymiş. Amaçları, ne bileyim felsefeleri varmış. Tabi bu hoş bişi. Benim kuşağa bakıyorsun sıfır. Kamil amcam, "Eylemsiz, gösterisiz günümüz geçmezdi" diyo. Ne güzel işte lan. mis yani. Şimdi bizimkilere, "Bi mevzu var, hadi çıkalım sokağa" desen. Bi allahın kulunu bardan, diskodan sökemezsin. Ama Mete Özgençil, klibinde oynayacak adam arıyormuş desen, alayı hoplar lavukların. E, ben ne diyeyim şimdi? Seksen kuşağı hayvan babacım, hayvan.

Ben bunları söyleyince kötü oluyorum. Vatanı kurtarmak bana mı kalmışmış. Çok şey biliyormuşum. Lan dana, sen de bil. O koca kafanı çalıştır da, sen de konuş. Bi oku oğlum, oku. Tabi mazeret hazır, "Kitaplar çok pahalıymış." S.ktir lan! Hiç imkanın yoksa gezici kütüphaneler var. Adamlar koca kamyona doldurmuşlar kitabı, kapına kadar gelmişler. Ama bizimkiler kitaplara bakacakları yerde, görevliden kamyonu istiyorlar. Neymiş, manitanın sokağında iki turlayıp, hemen getirecekmiş. Yuh ulan senin zihniyetine emi!

Geçenlerdi bi filim izledim fikrim şaştı. Şimdi, filmin başrolündeki it çok zengin. Herif kahvaltıda ekmek yerine kredi kartına şokella sürüp yiyo. Düzenli aralıklarla malına vuruyo. Yani herşey mükemmel. Tabi bu filmi izleyen benim kuşak, hayatın böyle bişi olduğunu sanıyo. Bizim embesil tayfası nereden bilsin minyon beyinlerine yükselen değerlerin pompalandığını. Kek gibi gördüklerinden etkileniyolar. Garibim voliyi vurup, aynı o filimdeki puşt gibi sefa içinde ömür sürecek. Çık, olmaz ki ama.

Kimsenin kafaya, yüreğe öhem verdiği yok babacım. Koyun olmuşsun, mal olmuşsun mesele değil. Önemli olan dış görünüşünün rağbet gören şablonlara cuk oturması. Bu ayıp bişi. Geçenlerde berber Remzi Usta'ya gittim. Selamdır, sabahtır oturdum koltuğa. Kırk yıllık Remzi Usta yavşak yavşak soruyo, "Nasıl olsun? Amerikan mı, yoksa daha marjinal bişi mi?" Başımdan aşşa kaynar sular döküldü. Yapıcan traşı mikeyim lan! Eskiden olduğu gibi, sen mutluluğun traşını yapabilir misin? Sacı başı yolaraktan kalktım koltuktan. Güzelim Remzi Usta'yı da hiç etti ya bizim kuşak. Yok babacım yok, bunlar adam olmaz.

Mr.Kanares'in Düş Saatleri

SEFA FERSAL

"Körfez olmayan bir aşk gibi kalırdım oranda" Çağlayan Güner

Telaş içinde bir sokak. Yağmurlar, yoksulluk, bir de ölü şairlerin sancıyan yüzleri... Ardarda üç gün, adeta çağlarca yıkım. Peki, nerelerde sabahlardık seninle? Belki o en hanım çiçeğin bağrında, belki de son sıcak günün mehtabında...

O zamanlar, yapraklarını bulvarlarda ağartmış mavi renkli ağaçların yetim kalmış dallarıydık. Onca mevsim bir güneş bile doğmamıştı üstümüze... Sadece şarap ve yitim haberleri!.. Bir dolu, bir deli hasret. Ankara'da Haziran'dı; "yalnızlığımızın başkenti" olduğundan hüzünlü müydük ne? Ama dört gün, dört gece sevişmiş, kuğulu park'ta güvercinlere ekmek kırıntıları atmıştık. İlk ayrılığımıza bir özlem ithaf etmiştik. Witgenşıtayn mantığın tüllerinde uçuşurken, Pavese şaka yapıyordu intihara... Ne gerek vardı; ölüm hangi sürecin yan yoluydu? Tenten'le günlerce açacına şiir yazmıştık... Herkes ölmüştü; dostlar amansız bir tavırla cigarasız bırakmıştı ciğerlerimizi. O sıralar, bir aşk için yakanyordum hayallerine... Ve şöyle dedim: Başlangıç ve sonlar hayatın dışındadır!..

Evet, bir gülüş kendini kanatıyordu ki, gittin... Toparlayıp pılı-pırtısını bu ülke, sırtına bindi yıkımların. Bizsiz kaldık... Güneşin eşiğinde eğriyordu tebessüm... Fareler ve bitlerle aramız iyiydi... Ne de olsa "cumhuriyet çocukları"ydık. Roger Hudgson'dan London'ı dinliyorduk.

"Onur(!)"lu insanlar vardı; belki de "onur" sadece bir markaydı... Tenten Pulp'a takmıştı kafasını; koyvermişti kendisini... Cezmi, acılıydı; "n'apsın çocuk yüzlerin bayramlara ihtiyacı vardır" diyordu sanki...

Ve durdu açlığın sarı postallı askeri; durdu kansıyla sevişen tersane işçisi; ve, kimse bir şey anlamadı... Çünkü "Bach" çalıyordu beynimdeki esrilikte: ... Dedim! Bazen timsahlar da sever, di mi?

"Şiir bilinmeyene adak"tı!.. Oradaydın..

Herkes sensiz ölmüştü...Ne küfür, ne övgü... Her aşk için bir suçlu aranırken, şafağın serin bulutları düşmüştü bağrındaki uçuruma... Çekip gitmişti kirli dirseklerimize yaslanıp ağlayan o zalim çocukları maveranın... Belli ki, bize ait değildi buralar... Son savaşını da kaybetmişti kötü şairleri Britanya'daki dünyanın... Dünyadaki onulmaz hülyanın.

Ankara'da haziranken, onca arkadaş gitmemişken soramaz mıydın sevgilim: Bir mezar kaç yaşında ölür?..

"HİKMET AMCA"

Leb-i Derya Sayın

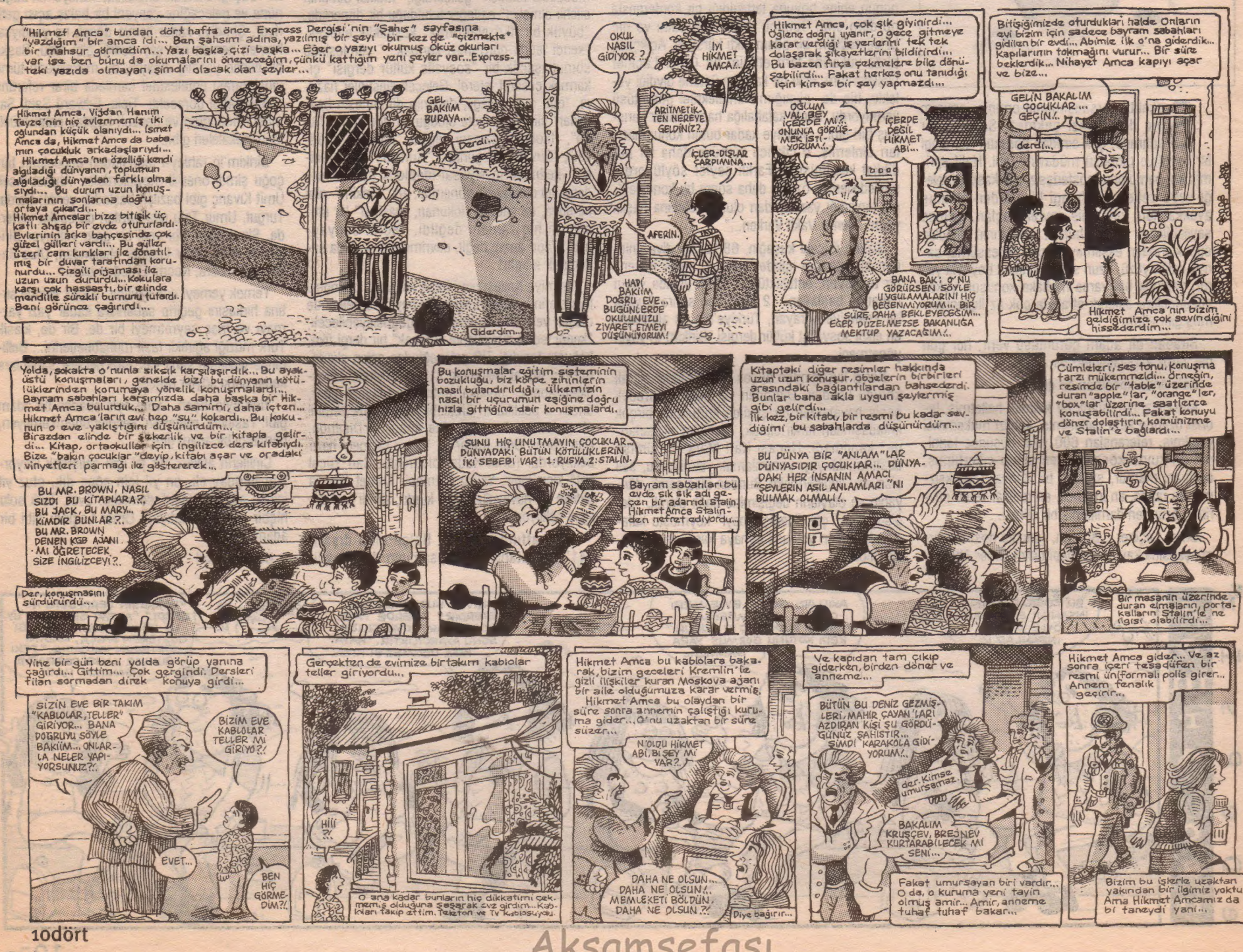

Akşamsefası

Geçmiş Zaman Olur ki

EFLATUN NURİ

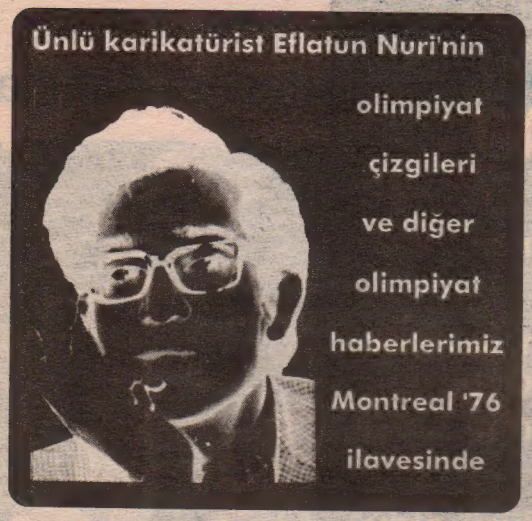

YIL:1976 Birgün sonra "Montreal 76"nın açılışı vardı. Ben de oradaydım!?! "Ege Ekspres" gazetesinde yazar-çizer takılıyordum. Gazetenin yazı işleri müdürü Erkin Usman yanıma geldi:

-Eflatun... Yarın olimpiyatlar başlıyor, neler yapabiliriz? Benim kafa valla durdu, sen ne düşünüyorsun?

Yüzüne aptal-aptal baktım:

-Yahu Erkin... Ben bu gazetede, spor'dan, mipor'dan anlamıyan tek kişiyim! Hem de ben! istersen 5 tane halka çizeyim!

Erkin:

-Hapı yuttuk desene... Bütün gazeteler Montreal'e muhabir gönderdi, biz şu Karşıyaka'daki yangına bile adam gönderemiyoruz. Zaten adam bulsak, araba yok, herifi belediye otobüsüyle mi habere gönderecez.

Erkin Usman, "Bulamadık bir bonkör patron anasını satıyım" diye söylene söylene çekti gitti.

O gün de, bir taraftan dişim, öbür taraftan fena halde, karnım ağrıyordu... Hayatımda ilk kez "Atatürk Stadı"na gitmiştim. İstanbul'dan gelen bir arkadaşı bulabilmek için!?!

Fenerbahçe de İzmir'e gelmiş, adeta bütün İzmir maçta!

Gideyim stadın çıkış kapısının önünde durayım da, maçtan çıkarken karşılaşırız, diye düşündüm. Stad'ın çıkış yazan kapısının karşısında yan yatmış iri bir çınar ağacı vardı, ona yaslandım. Aklımı seveyim! Aklımca kapıyı tutacaktım! Ben stad'ın bir kapısı var zannediyordum, meğer bir sürü çıkış kapısı varmış! Kapılardan akan insan seline kapılmamak için ağaca iyice yapıştım. Kendime fena halde bozuk çaldım "senin bu kadar da keriz olduğunu vallahi bilmiyordum" diye söylendim!

Birdenbire... Biri bana sarıldı.
-Aaa! İlhan!..
-Eflatun, ne arıyorsun burada?
-Seni!.. Demez miyim?

* * *

Gelelim "Montreal 76"ya. Erkin Usman'ın perişan hali gözümün önünden gitmiyordu. "Yahu!" dedim, kendi kendime, "Şimdi gazetenin durumu kabak gibi meydanda, birşeyler yapmalı ama ne?"

Kanada'nın baş şehri Montreal ile Türkiye arasında bir kere korkunç saat farkı var, bir hesap bir kitap, pat işi çözdüm! Erkin Usman'a seslendim, Erkin uçarak geldi, masamın yanındaki sandalyeye kondu. Erkin:

-Hayrola Eflatun, var mı bir numara?

-Var!.. Yarın akşam televizyonu karşıma koyun, gerisi kolay, dedim.

Erkin:

-Tamam ama ne yapacaksın?

-Sen kafanı yorma, bak işine, için rahat olsun dedim.

Ertesi günü televizyonu odama getirdiler, o zamanlar televizyon renksizdi. Herkesin evinde pek yoktu. Televizyonu olanların evlerine konu komşu dolardı. Kahvelere televizyon seyretmeye gidilirdi, sandalyeler aynen sinema gibi, yanyana dizilir ve de devamlı çay servisi yapılır; iki de bir çay içmeye insanlar mecbur edilirdi.

Neyse traşı keselim!

Televizyonun ayarı yapıldı, pırıl-pırıl gösteriyordu. Şimdi orada sabah, burada da akşamdı... Neyse "Montreal 76"nın görkemli açılışı ekrana yansıdı, ben devamlı ekranda gördüklerimi, süratle çiziyordum.

Bu çalışmalarım o zamanın basın alemini aptala çevirdi, çünkü o günlerde faks daha icad edilmemişti, bir teleks vardı. O da her gazetede olmadığı gibi, netice de dandikti. Gazetem de ben sanki Montreal'den gönderiyormuşum gibi ilan etmişti bu yaptığım işleri... Herkes Montreal'den çizdiklerimi anında nasıl gönderdiğimi düşünüyordu. Bab-ı Ali kafayı yemişti doğrusu!..

Birgün Hürriyet Gazetesi'nde, bir toplantıda Erol Simavi, "Bu adam sihirbaz mı yahu, neyle, nasıl gönderiyor bu işleri?" demiş.

Adamcağız şaşırmakta haklıydı, çünkü benim Montreal izlenimlerine öteki gazeteler ancak iki gün sonra yetişebiliyordu... Bab-ı Âli, benim şu "Atlatma" işine olimpiyatlar bittikten sonra uyandı... Bugünkü İkitellili'ler olsaydı herhalde bir 5-10 yıl jeton düşmezdi!

Şimdi nerde o eski uyanık Bab-ı Ali!..

Birgün bana Çetin Altan bu olay karşısında Simavi'nin saçını başını ve de sakalını yolduğunu anlatmıştı.

Ben de:

-Çetin keşke, televizyonun "Montreal 76"yı naklen yayınladığını söyleseydin dedim!

SAYI: 25
24 EKİM 1996
PERŞEMBE

SAHİBİ:
ŞİMERA YAYINCILIK LTD. ŞTİ. adına Mehmet ÇAĞÇAĞ

Yayın Yönetmeni:
Metin ÜSTÜNDAĞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Kutlu ESENDEMİR

Öküz'e saman ve su verenler:
Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Ayça ŞEN, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Cüneyt ÖZDEMİR, Devrim SEVİMAY, Derya SAYIN, Eflatun NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Engin TURGUT, Eşber YAĞMURDERELİ, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri İÇOĞLU, Hacer YILDIRIM, Halil TURHANLI, Halit ÇAPIN, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Memed Erdener, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELOĞLU, Ömer LAÇİNER, Semra CAN, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Soner GÜNDAY, Tan CEMAL, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN

Sayfa Sekreteri
Aydın ŞAHİN, Fikret ÖZDEMİR

Bilgisayar Tasarım:
Murat YÜCEŞAN, Cebrail OKÇU, Vesile ÖZDEM, Yasemin KALE

Montaj:
Kadri Çavuşoğlu

Satış:
Cüneyt AYDIN

İşletme:
Orhan AÇAR

Halkla İlişkiler:
Suzan ÇARK

Muhasebe:
Yaşar AKŞAHİN

Bina Görevlisi:
Yasin ADIYEKE

Tel: 251 42 44 - 251 57 54,
Fax: 251 52 67,
Baskı: Basmat
Dağıtım: Bir-Yay,
Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu/ İSTANBUL

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 100 $ -
6 aylık Abone bedeli 50 $
UZAKDOĞU - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 125 $
6 Aylık Abone bedeli 65 $
AVRUPA (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli 100 DM
6 aylık Abone bedeli - 50 DM
AVRUPA (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli 110 DM
6 aylık Abone bedeli 55 DM
YURT İÇİ (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli
3.500.000 TL
6 aylık Abone bedeli
1.750.000 TL

BANKA HESAP NUMARALARI:
Mark hesabı: 3002462 - 0
Dolar hesabı: 3002461 - 2
TL hesabı: 1100384 -7

(Hesap numaralarının hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine aittir)

Ercan Söt

YETMİŞ YILDIR YEŞERENE

Dün yine rüya gördüm. Beş gündür üstüste her gece düş yaşıyorum. Başrollerde ikimiz. Mevsim kaçkınıyız son günlerde. Elele vermiş sararmış yaprak avcılığı yapıyoruz. Üstelik, bu iş bize hiç para kazandırmıyor; bilmez olur muyuz hiç. Ayrım yapmadan, kentin bütün semtlerine uğruyoruz. Çünkü hepsinde oturuyor insanlar. Bizi ilgilendiren de bu zaten. Avunuyoruz, acıları ve sevinçleri ortak diye. Ama, sonradan itiraf ediyoruz kendimize; en çok deniz kıyısında, çınar ağacı egemenliğindeki yerler çekiyor bizi. Öyle bir yer arıyoruz.

Denizin, otobüs durağının arkasına gizlendiği, daracık kuytudaki çınarın altına, sıradan bir masaya oturuyoruz yavaşça. Garson geldiğinde aynı anda çay söylüyoruz. Mahcup gülümseyişler. Sigaradan çektiğimiz ilk nefeste ikimiz de denize dönmüşüz yüzümüzü. Bana öyle geliyor ki, o anda içimize çektiğimiz duman, duman değil aslında. Tam bunu sana soracakken vazgeçiyorum. Yüzündeki donukluk korkutuyor beni. Birden farkediyorum. Sen o an deniz ve çınarsın. Kıskanıyorum seni. Yüzünden şiirler geçiyor, söyleyemiyorum. Öylece seni izliyorum. Hüzünle katarlar tırmanıyor alnındaki traversden yukarı. Dağlarına baharların geldiği bir diyarda ne kadar çok şey öğrenmişsin yaşadıklarından, ne kadar yalansız yaşamışsın ey memleketimin koca insan manzarası. Şaşırıyorum. Bilgelikle esrikliğin atbaşı yarıştığı bir uzaklıktan bakıyorsun sevdasızlığa inat. Gözlerini ne kadar da çok göremiyorum. Dalıp gidiyorum akıntıya.

Ancak akşam olup da deniz üşümeye başladığında kalkıyoruz masadan. Buğulu buğulu, bakıyorum sana, denize ve de çınara. Canım rakı içmek, içlenmek istiyor. Anlıyorum. Oturduğumuz bu yer neresine düşüyor bu ülkenin? Merak edip soruyorum. Kuzguncuk diyorlar. Gülümsüyorum. Canım daha da çok rakı içmek istiyor. Bir karafakiden çağlayarak aşağılara düşüp çoğalıyorum.

Düşüm gerçeğe dönüşüyor. Sarhoş uyanıyorum.

Akşamsefası

Şanar Yurdatapan tutuklandı

Önce gazeteci, sonra sanatçı, sonra insan hakları savunucuları...

Geçtiğimiz hafta birer gün arayla " düşünce suçluları" tutuklandı. Önce bir gazeteci sonra bir sanatçı ardından da bir insan hakları savunucusu...

Aktüel dergisinin eski genel yayın yönetmenlerinden gazeteci Alper Görmüş, sanatçı Şanar Yurdatapan ve Haklar ve Özgürlükler Platformu Dönem Sözcüsü Oya Gökbayrak geçtiğimiz hafta içinde birer gün arayla tutuklandılar.

Gazeteci Alper Görmüş, Aralık 1993'te Yazı İşleri Müdürü olduğu Aktüel dergisinin 128. sayısında çıkan bir röportaj nedeniyle Terörle Mücadele Yasası'nin 7. maddesinden yargılanmış ve 6 ay hapis ve 300 milyon lira para cezası almıştı. Görmüş'ün ceza almasına neden olan röportaj Büyük Değişim Partisi Genel Başkanı Altan Tan'la yapılmış ve " PKK Türkiye'nin partisidir" sözleri röportajın başlığında yer almıştı. Ceza daha sonra da Yargıtayca da onaylandığından Görmüş "basın yoluyla örgüt propagandası yapmak"suçundan mahkum oldu. Görmüş, Ayvalık Cezaevi'ne gönderildi. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi ise, MED TV'de yayınlanan "Kurşunkalem" adlı programın müziklerinde ve yine aynı televizyonda yayımlanan röportajlarında, "bölücülük propagandası yaptığı" iddiasıyla sanatçı Şanar Yurdatapan'ı tutukladı. Yurdatapan Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Narkotik siyasi Şube Ekipleri tarafından evi basılarak gözaltına alınan Haklar ve Özgürlükler Platformu Dönem Sözcüsü Oya Gökbayrak ise tekerlekli sandalyesinde eroin bulunduğu gerekçesiyle gözaltına alındıktan hemen sonra tutuklandı. Gökbayrak'ın avukatı Metin Narin, olayın açığa çıkması için başsavcıdan Gökbayrak'ın uyuşturucu kullanıp kullanmadığının tespit edilmesi için bir doktor tarafından testlerinin yapılmasını istedi. Gökbayrak daha önce Cumartesi Anneleri'nin Galatasaray'daki oturma eylemine katıldığı için bir kaç kez gözaltına alınmıştı. Leman Yazı İşleri Müdürü Kutlu Esendemir de 7 Ocak 1996 tarihli Leman dergisinin kapağında bulunan "Cezaevleri Ölüm Kusuyor" başlıklı yazısı nedeniyle hakkında, 'devletin manevi şahsiyetine ve devletin askeri kuvvetlerine hakaret etmek' suçundan 1 yıl hapse mahkum oldu. Yargıtay 8. Ceza Dairesi ise yazar Yaşar Kemal'in temyiz başvurusunu karara bağladı ve 'düşünce suçu cezasını'onadı. Kemal'e Düşünce Özgürlüğü ve Türkiye' adlı kitapta yeralan 'Türkiye'nin Üzerindeki Kara Gökyüzü' başlıklı yazısında, yayın yoluyla, 'halkı ırk ve bölge farklılığı gözeterek, açıkça kin ve düşmanlığa tahrik ettiği' gerekçesiyle verilen 1 yıl 8 ay hapis ve 466 bin 666 lira para cezası kesinleşti. İstanbul 2 No'lu DGM cezayı tecil ettiği için Yaşar Kemal beş yıl içinde "suç" işlemezse cezaevine girmeyecek.

Gazeteci Ragıp Duran da yazdığı bir haberde "örgüt propagandası" yaptığı gerekçesiyle İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından 10 ay hapse mahkum edildi. Duran'ın dava dosyası ise Yargıtay'da . Kısacası, her yeni gün yeni bir davayla başlıyor...

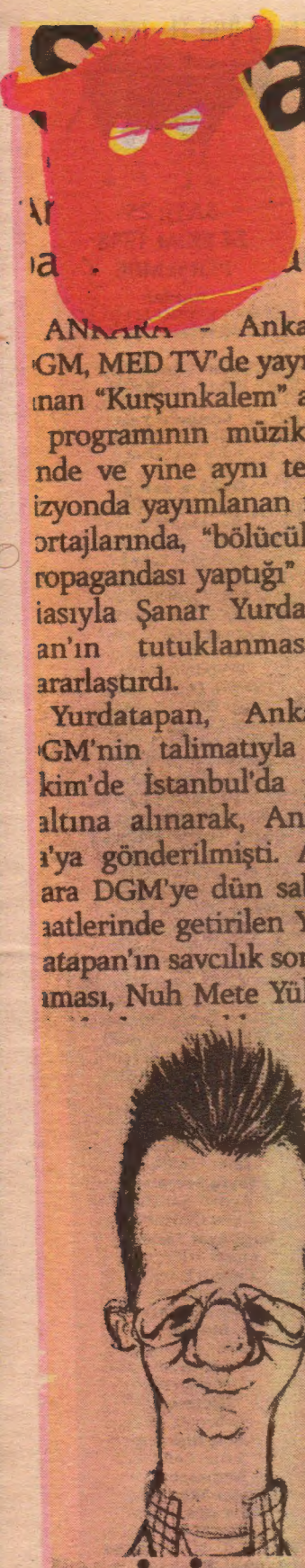

Akşamsefası